

ZMLUVA

o poskytnutí dotácie na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie č. D097/2019/13

uzatvorená podľa zákona č. 302/2016 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a o zmene a doplnení zákona č. 545/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva zahraničných vecí a o zmene a doplnení zákona č. 617/2007 Z. z. o oficiálnej rozvojovej pomoci a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 287/2012 Z. z. a § 51 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „zmluva“) medzi:

poskytovateľom:	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
Sídlo:	Župné námestie 13, 813 11 Bratislava
v mene ktorého koná:	Ing. Sylvia Beňová , generálna tajomníčka služobného úradu
IČO:	00166073
DIČ:	2020830196
Bankové spojenie:	Štátna pokladnica
Číslo účtu v tvare IBAN:	výdavkový účet č. SK72 8180 0000 0070 0014 4241 príjmový účet č. SK26 8180 0000 0070 0014 4487 depozitný účet č. SK75 8180 0000 0070 0014 4284

(ďalej aj len ako „poskytovateľ“)

a

prijímateľom:	Centrum komunitného organizovania
Sídlo/Miesto podnikania:	Kapitulská 13, 974 01 Banská Bystrica
v mene ktorého koná:	Mgr. Maroš Chmelík
IČO:	35988509
DIČ:	2021541016
Bankové spojenie:	7500 ČSOB, a.s.
Číslo účtu v tvare IBAN:	SK49 7500 0000 0040 0793 3434
BIC/SWIFT:	CEKOSKBX

(ďalej len „prijímateľ“)

(ďalej spolu poskytovateľ a prijímateľ len „zmluvné strany“)

Článok I. Základné ustanovenia

1. Účelom tejto zmluvy je úprava zmluvných podmienok, práv a povinností zmluvných strán pri poskytnutí dotácie na účel podľa § 3 ods. 1 zákona č. 302/2016 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a o zmene a doplnení zákona č. 545/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky a o zmene a doplnení zákona č. 617/2007 Z. z. o oficiálnej rozvojovej pomoci a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 287/2012 Z. z. (ďalej len „zákon č. 302/2016 Z. z.“), určenej na financovanie prijímateľovho projektu s názvom **Školy za demokraciu 2019**, ktorý bol schválený poskytovateľom dňa 24.4. 2019 v rámci výzvy na predkladanie žiadostí o dotácie na rok 2019 na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným

prejavom intolerancie, a to vrátane popisu projektu a štruktúrovaného rozpočtu projektu s komentárom (ďalej len „projekt“).

2. Predmetom tejto zmluvy je:
 - a) záväzok poskytovateľa poskytnúť prijímateľovi dotáciu z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky na realizáciu projektu vo výške **35 000** eur (slovom: tridsaťpäťtisíc EUR) (ďalej aj len ako „dotácia“) a
 - b) záväzok prijímateľa poskytnutú dotáciu použiť v súlade s podmienkami stanovenými v zákone č. 302/2016 Z. z. a v ustanoveniach tejto zmluvy, vrátane jej príloh.
3. Prijemca sa zaväzuje zabezpečiť spolufinancovanie z vlastných alebo iných ako verejných zdrojov vo výške minimálne 5% z celkového rozpočtu projektu.

Článok II.

Práva a povinnosti zmluvných strán

1. Dotácia bude prijímateľovi poukázaná na jeho účet uvedený v záhlaví tejto zmluvy, a to do 20 kalendárnych dní od nadobudnutia účinnosti tejto zmluvy.
2. Poskytnutá dotácia je účelovo viazaná a prijímateľ je povinný použiť ju v zmysle zákona č. 302/2016 Z. z. a v súlade s § 19 ods. 1 a 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 523/2004 Z. z.“) výlučne na účel, ktorý je uvedený v čl. I. bod 1. tejto zmluvy. Prijímateľ realizuje jednotlivé aktivity v rámci projektu na vlastnú zodpovednosť.
3. Prijímateľ sa zaväzuje, že projekt bude financovaný výlučne prostredníctvom zdrojov prijímateľa v zmysle čl. I. bod 3. tejto zmluvy a dotácie od poskytovateľa v zmysle tejto zmluvy. V prípade poskytnutia inej dotácie z verejných zdrojov na projekt budú zmluvné strany postupovať podľa čl. VI. tejto zmluvy.
4. Prijímateľ sa zaväzuje, že všetky oznámenia ohľadne projektu financovaného z dotácie poskytnutej na základe tejto zmluvy uskutočnené prijímateľom pri akejkoľvek forme realizácie, propagácie, predstavovania projektu, a to použitím akéhokoľvek média, vrátane internetu, budú zreteľne obsahovať logo Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Prijímateľ sa tiež zaväzuje k uvádzaniu vyhlásenia: *„Realizované s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Za obsah tohto dokumentu výlučne zodpovedá Centrum komunitného organizovania“*. Povinnosť uvádzať predmetné vyhlásenie sa nevzťahuje na prijímateľa, ktorý realizuje aktivity v rámci projektu pred dňom nadobudnutia účinnosti tejto zmluvy.
5. Prijímateľ je povinný písomne informovať poskytovateľa o pripravovaných verejných aktivitách a aktivitách zameraných na prácu s cieľovými skupinami v rámci projektu najmenej 10 (desať) pracovných dní vopred na emailovej adrese: dotacie@justice.sk
6. Dotáciu poukázanú na účet prijímateľa pred 01.08. bežného rozpočtového roka v zmysle čl. I. bod 2. tejto zmluvy prijímateľ použije na schválené výdavky štruktúrovaného rozpočtu, ktoré vzniknú za účelom realizácie schváleného projektu do 31.12. bežného rozpočtového roka. Tieto finančné prostriedky je prijímateľ povinný vyúčtovať poskytovateľovi najneskôr do 31.01. nasledujúceho rozpočtového roka.
7. Dotáciu poukázanú na účet prijímateľa po 01.08. bežného rozpočtového roka v zmysle čl. I. bod 2. tejto zmluvy môže prijímateľ použiť najneskôr do 31.03. nasledujúceho rozpočtového roka

a vyúčtovať poskytovateľovi najneskôr do 10.04. nasledujúceho rozpočtového roka za predpokladu, že tieto nebolo možné použiť do konca bežného rozpočtového roka v zmysle ust. § 8 ods. 5 zákona č. 523/2004 Z. z. Poskytnutú dotáciu v zmysle čl. I. bod 2. prijímateľ použije na schválené výdavky štruktúrovaného rozpočtu, ktoré vzniknú za účelom realizácie schváleného projektu do 31.03. nasledujúceho rozpočtového roka.

8. Prijímateľ sa zaväzuje pri zadávaní zákaziek na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác a na poskytnutie služieb v rámci zabezpečenia realizácie projektu postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.

Článok III. Zmeny podmienok zmluvy

1. Zmena účelu, na ktorý bola dotácia poskytnutá, je neprípustná.
2. Ostatné zmeny podmienok tejto zmluvy, t. j. také ktoré neovplyvnia účel poskytnutej dotácie, možno vykonať výlučne písomným očíslovaným dodatkom k zmluve podpísaným oprávnenými zástupcami zmluvných strán, ak nie je v tejto zmluve uvedené inak. O zmenu zmluvy je prijímateľ oprávnený písomne požiadať poskytovateľa najneskôr 30 kalendárnych dní pred termínom na použitie dotácie podľa čl. II. bod 6. tejto zmluvy, resp. čl. II. bod 7. tejto zmluvy.
3. Zmena termínu realizácie projektu, pokiaľ neprekračuje dátum 31.12. príslušného kalendárneho roka, v ktorom bola poskytnutá dotácia, nie je dôvodom na uzatvorenie dodatku k zmluve.
4. V rámci jednotlivých položiek štruktúrovaného rozpočtu projektu je prijímateľ oprávnený vykonať zmenu štruktúry výdavkov do výšky 15 %, pričom celková výška výdavkov štruktúrovaného rozpočtu musí byť zachovaná. V tomto prípade sa nevyžaduje dodatok k tejto zmluve.
5. Pre zamedzenie pochybností zmena štruktúry výdavkov vyššia ako 15 % v rámci jednotlivých položiek štruktúrovaného rozpočtu projektu je možná len na základe písomného dodatku k tejto zmluve.
6. V prípade zmeny identifikačných údajov zmluvných strán uvedených v záhlaví tejto zmluvy, adresy poskytovateľa na doručovanie písomností v zmysle čl. VIII. bod 4. tejto zmluvy, ako aj v prípadoch, kedy sa v zmysle tejto zmluvy pre zmenu jej podmienok nevyžaduje uzatvorenie dodatku k nej, je účastník zmluvy, na ktorého strane nastala okolnosť pre zmenu podmienok zmluvy, povinný bezodkladne písomne informovať o takej okolnosti/ zmene zmluvy druhú zmluvnú stranu.

Článok IV. Oprávnené výdavky

1. Na účely tejto zmluvy sa za oprávnené výdavky považujú iba výdavky, ktoré sú v súlade so zákonom č. 302/2016 Z. z., príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, Manuálom pre žiadateľa a Usmernením k vyúčtovaniu, oprávnenosti a neoprávnenosti výdavkov a zúčtovaniu dotácií v rámci výzvy na predkladanie žiadostí o dotáciu na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie, a ktoré sú uvedené v prílohe č. 2 tejto zmluvy.

Článok V.

Vyúčtovanie dotácie

1. Pri vyúčtovaní dotácie poskytnutej podľa tejto zmluvy je prijímateľ povinný postupovať v súlade so zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 431/2002 Z. z.“).
2. Vyúčtovanie poskytnutej dotácie musí obsahovať:
 - A. písomné **vecné vyhodnotenie** projektu vo forme **záverečnej správy**, ktoré bude obsahovať:
 - (a) správu s podrobným hodnotením naplnenia cieľa, zhodnotením významu, prínosu a zámeru projektu, dodržania termínov a informácia o miere zapojenia cieľovej skupiny
 - (b) informáciu o počte realizovaných aktivít v rámci projektu,
 - (c) informáciu o počte účastníkov podieľajúcich sa na projekte, o spolupráci s partnermi projektu,
 - (d) informáciu o odbornej odozve na projekt,
 - (e) informáciu o mediálnej odozve na projekt,
 - (f) prípadné sprievodné propagačné a dokumentačné materiály (prezenčné listiny, dotazníky spokojnosti, publikácie a pod.),
 - (g) iné informácie nevyhnutné pre posúdenie realizácie projektu.
 - B. **finančné vyúčtovanie poskytnutej dotácie a prostriedkov spolufinancovania**, vypracované v súlade so zákonom č. 431/2002 Z. z., s predložením písomného prehľadu a čitateľných fotokópií dokladov (vrátane fotokópií účtovných dokladov) preukazujúcich použitie dotácie a prostriedkov spolufinancovania; súčasťou vyúčtovania je tiež:
 - (a) celková rekapitulácia výdavkov projektu,
 - (b) vyčíslenie výšky celkovej čerpanej sumy z poskytnutej dotácie,
 - (c) vyčíslenie výšky celkovej čerpanej sumy spolufinancovania,
 - (d) písomné potvrdenie (resp. vyhlásenie) štatutárneho zástupcu alebo príslušnej zodpovednej osoby prijímateľa o formálnej a vecnej správnosti vyúčtovania,
 - (e) uvedenie miesta, na ktorom sa nachádzajú originály dokladov súvisiace s poskytnutou dotáciou u prijímateľa.
3. Vecné vyhodnotenie a finančné vyúčtovanie dotácie a ostatné prílohy zasiela prijímateľ poskytovateľovi v jednom listinnom vyhotovení. Za správnosť údajov uvedených vo vyúčtovaní zodpovedá osoba, ktorá podpisuje potvrdenie podľa časti B. písm. d) predchádzajúceho bodu tohto článku zmluvy a ak ňou nie je štatutárny zástupca, aj štatutárny zástupca prijímateľa.

Článok VI.

Vrátenie finančných prostriedkov

1. Prijímateľ je povinný poskytovateľovi vrátiť:
 - (a) dotáciu alebo jej časť, ktorá nebola použitá na účel dohodnutý v čl. I. tejto zmluvy;
 - (b) dotáciu alebo jej časť, ktorú nevyčerpal do výšky poskytnutej dotácie;
 - (c) dotáciu alebo jej časť, ktorá nebola použitá na dohodnutý účel uvedený v čl. I. tejto zmluvy z dôvodu, že voči majetku prijímateľa je vedené konkurzné konanie, prijímateľ je v konkurze, bol podaný návrh na začatie reštrukturalizačného konania, v reštrukturalizácii,

- bol voči prijímateľovi zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku, na prijímateľa bol podaný návrh na zrušenie s likvidáciou alebo bez likvidácie, prijímateľ je v likvidácii alebo je voči nemu vedený výkon rozhodnutia;
- (d) dotáciu, ak sa preukáže, že v žiadosti alebo v dokumentoch, ktoré sú jej prílohami, uviedol nepravdivé alebo neúplné údaje;
- (e) dotáciu alebo jej časť v prípade porušenia záväzku podľa čl. II. bod 3. alebo bod 8. tejto zmluvy, a to v rozsahu výdavkov na aktivitu/aktivity, pri ktorej/ktorých došlo k jeho porušeniu;
- (f) dotáciu, ak nesplnil povinnosť podľa čl. V. bod 3. tejto zmluvy;
- (g) dotáciu, ak preukázateľne nastane skutočnosť podľa VIII. bod 3. tejto zmluvy a poskytovateľ neprijme iné opatrenie na vykonanie nápravy.
2. Povinnosť prijímateľa vrátiť dotáciu alebo jej časť sa vzťahuje aj na prípad, ak poskytovateľ zistí rozhodnú skutočnosť v zmysle predchádzajúceho bodu tohto článku zmluvy z predložených dokladov (vyúčtovania) v zmysle čl. V. bod 2. tejto zmluvy a prijímateľ ani v lehote stanovenej poskytovateľom zistené nedostatky neodstráni. Prijímateľ sa zaväzuje vrátiť dotáciu alebo jej časť vo výške, ktorú vyčíslil poskytovateľ vo výzve podľa bodu 3. tohto článku zmluvy.
3. Prijímateľ je povinný vrátiť finančné prostriedky v zmysle bodov 1. a 2. tohto článku zmluvy do termínu, ktorý určí poskytovateľ vo výzve na vrátenie týchto finančných prostriedkov, a to ich poukázaním na účet poskytovateľa č. SK72 8180 0000 0070 0014 4241 (v priebehu rozpočtového roka) alebo na účet poskytovateľa č. SK75 8180 0000 0070 0014 4284 (po skončení rozpočtového roka), s uvedením variabilného symbolu „číslo zmluvy“. Prijímateľ je zároveň povinný zaslať poskytovateľovi **avízo o platbe** na e-mailovú adresu: **dotacie@justice.sk**
4. Prijímateľ je povinný vrátiť poskytovateľovi všetky výnosy (rozdiel medzi čistým úrokom vzniknutým zo sumy pridelennej dotácie po odpočítaní alikvotnej časti poplatku za vedenie účtu prijímateľa, prípadne celého poplatku) z finančných prostriedkov, ktoré boli pripísané na jeho účet, nakoľko tieto sú príjmom štátneho rozpočtu v zmysle § 7 ods. 1 písm. m) zákona č. 523/2004 Z. z. Prijímateľ vráti výnosy na účet poskytovateľa č. SK26 8180 0000 0070 0014 4487 (v priebehu rozpočtového roka) alebo na účet poskytovateľa č. SK75 8180 0000 0070 0014 4284 (po skončení rozpočtového roka) s uvedením variabilného symbolu „číslo zmluvy“ najneskôr do 15 kalendárnych dní od uplynutia lehoty na vyúčtovanie dotácie, a zároveň zašle poskytovateľovi avízo o platbe na e-mailovú adresu: **dotacie@justice.sk**

Článok VII.

Kontrola poskytnutých finančných prostriedkov

1. Prijímateľ je povinný umožniť, aby zamestnanci poskytovateľa a ďalších príslušných kontrolných orgánov Slovenskej republiky vykonali kontrolu dodržania rozsahu, účelu a podmienok dohodnutých v tejto zmluve, dodržania všeobecne záväzných právnych predpisov, ako aj správnosti vyúčtovania a vecnej realizácie v zmysle príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
2. Prijímateľ je povinný osobám podľa predchádzajúceho bodu tohto článku zmluvy najmä predložiť všetky doklady súvisiace s poskytnutou dotáciou a ďalšie dokumenty, ktoré sú potrebné na výkon

kontroly, a to v origináli alebo v inej prípustnej forme v zmysle príslušných právnych predpisov a poskytnúť všetku potrebnú súčinnosť pri výkone ich kontrolných oprávnení.

3. Prijímateľ vyhlasuje, že si je vedomý, že nedodržanie zmluvne dohodnutých podmienok, ako aj podmienok vyplývajúcich z príslušných právnych predpisov (najmä zákona č. 302/2016 Z. z. a zákona č. 523/2004 Z. z.) sa považuje za porušenie finančnej disciplíny s právnymi následkami podľa § 31 zákona 523/2004 Z. z.

Článok VIII. Záverečné ustanovenia

1. Súvisiace práva a povinnosti zmluvných strán touto zmluvou výslovne neupravené sa spravujú príslušnými právnymi predpismi platnými a účinnými v Slovenskej republike, predovšetkým zákonom č. 302/2016 Z. z., zákonom č. 523/2004 Z. z. a zákonom č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.
2. Prijímateľ vyhlasuje, že si je vedomý, že použitie dotácie podlieha povinnému ročnému zúčtovaniu so štátnym rozpočtom Slovenskej republiky, ktorého spôsob a termín určuje poskytovateľ na základe Pokynu Ministerstva financií Slovenskej republiky na zúčtovanie finančných vzťahov so štátnym rozpočtom za rozpočtový rok pre ústredné orgány štátnej správy, príspevkové organizácie a ďalšie subjekty, ktorým boli poskytnuté finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu.
3. Prijímateľ vyhlasuje, že žiadna ponuka, dar, platba alebo výhoda akéhokoľvek druhu, ktorá svojou podstatou môže spĺňať atribúty nelegálnych alebo korupčných praktík, nebola a ani nebude nikomu, či už priamo, alebo nepriamo poskytnutá ako odplata alebo odmena za uzavretie alebo realizáciu tejto zmluvy.
4. Zmluvné strany sa dohodli, že adresou poskytovateľa na doručovanie všetkých písomností súvisiacich s touto zmluvou (najmä žiadostí podľa čl. III. bod 2. tejto zmluvy a vyúčtovania podľa čl. V. bod 2. tejto zmluvy), s výnimkami uvedenými v tejto zmluve (napr. avízo v zmysle čl. VI. bod 3. a 4. tejto zmluvy), je:

**Ministerstvo spravodlivosti SR
odbor ľudských práv
Župné námestie 13
813 11 Bratislava**

5. Táto zmluva nadobúda platnosť dňom jej podpísania oboma zmluvnými stranami a účinnosť dňom nasledujúcim po dni jej zverejnenia v zmysle § 47a ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov v spojení s § 5a zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.
6. Zmluva je vyhotovená **v štyroch rovnopisoch**, z ktorých jeden rovnopis dostane prijímateľ a tri rovnopisy dostane poskytovateľ.
7. Zmluvné strany vyhlasujú, že ich spôsobilosť uzavrieť túto zmluvu, ako aj spôsobilosť na súvisiace právne úkony nie je obmedzená, že si túto zmluvu pred jej podpisom prečítali a že bola uzatvorená po vzájomnom podrobnom oboznámení sa s jej obsahom ako určitý, vážny a zrozumiteľný prejav slobodnej vôle zmluvných strán bez akéhokoľvek nátlaku a nie za nápadne

nevýhodných podmienok pre ktorúkoľvek zo zmluvných strán. Na dôkaz potvrdenia tejto skutočnosti pripájajú oprávnení zástupcovia zmluvných strán svoje vlastnoručné podpisy.

8. Neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy sú nasledovné prílohy:

- (a) Príloha č. 1 - Schválený popis projektu;
- (b) Príloha č. 2 – Schválený štruktúrovaný rozpočet a komentár k nemu.

Za poskytovateľa:

Meno: Ing. Sylvia Beňová
Funkcia: generálna tajomníčka služobného
úradu

Podpis:

Dátum:

Odtlačok pečiatky:

Za prijímateľa:

Meno: Mgr. Maroš Chmelík
Funkcia: riaditeľ

Podpis:

Dátum:

Odtlačok pečiatky:

Príloha č. 1 k zmluve
o poskytnutí dotácie na podporu a ochranu ľudských práv a slobôd
číslo D097/2019/13

Popis projektu

1. Názov projektu Školy za demokraciu 2019
2. Stručný popis projektu a jeho prepojenie na konkrétne ľudské práva (max 600 znakov) Projekt sa zameriava na rozvoj vzdelávacieho programu Školy za demokraciu, ktorý funguje od r. 2017. Program sa systematicky zameriava na prevenciu radikalizácie a prejavov extrémizmu mládeže. Nástrojom programu v prevencii je prepájanie najlepšej praxe zo vzdelávania k ľudským právam, kritickému mysleniu a osvedčených deradikalizačných metodík nemeckej organizácie Cultures Interactives. V školskom roku 2018/2019 máme zazmluvnené spolupráce s 27 školami. V nasledujúcom šk. roku plánujeme navýšiť počet zapojených škôl na 35-40. Garantom programu je Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici.
3. Účel výzvy, na ktorú sa projekt zameriava a typy aktivít (označte jeden alebo viac účelov, na ktoré sa projekt zameriava a dominantné/hlavné typy aktivít projektu) Posilnenie efektívnosti vymáhateľnosti ľudských práv a slobôd; x Podpora aktívnej občianskej spoločnosti; Podpora uplatňovania zásady rovnakého zaobchádzania; x Podporu výchovy a vzdelávania detí a mládeže; x Podpora vzdelávania a školenia; Zvyšovanie informovanosti verejnosti a vzdelávanie profesijných skupín; Poradenská činnosť, monitorovaciu činnosť a bezplatnú právnu pomoc; Analytická, expertná a edičná činnosť; Podpora spolupráce a partnerstva organizácií a inštitúcií vykonávajúcich činnosť v oblasti ľudských práv a slobôd; x Zaoštaranie publikácií, učebných materiálov a pomôcok v oblasti ľudských práv a slobôd; x Výdavky neziskových organizácií a inštitúcií vykonávajúcich činnosť v oblasti ľudských práv a slobôd a predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie; Podpora kultúrnych aktivít a spoločensko-vedných aktivít v oblasti ľudských práv a slobôd a predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie; Zlepšenie kvality života znevýhodnených skupín obyvateľstva; Vysvetlite prepojenie aktivít na účel výzvy Úspešná prevencia radikalizácie mládeže a prejavov extrémizmu musí spočívať v intenzívnej, konštruktívnej a systematickej spolupráci viacerých aktérov. V programe ŠzD sa spája mimovládny (autor programu), akademický (vedecká časť, meranie postojov), školský (spoluautor programu a priestor pre realizáciu), samosprávny (podpora a spolupráca) a občiansky sektor. Program prebieha počas celého školského roka podľa harmonogramu programu a jeho metodiky. Taktiež zohľadňuje špecifiká jednotlivých škôl, požiadavky škôl, učiteľov a študentov. A funguje to! (viď príloha: Asoc. experiment a spät. väzby)

4. Identifikácia ľudsko-právneho problému a prepojenie na ciele a nástroje použité v projekte (!) (definujte hlavný cieľ, čiastkové ciele projektu a konkrétny ľudsko-právny problém, konkrétnu ľudsko-právnu otázku, ktorú v projekte riešite. Ak existujú, podporte vaše tvrdenia dátami, odkazmi a pod. – max 600 znakov):

Problém, ktorý projekt rieši, je radikalizácia mladých ľudí a neporozumenie dôležitosti občianskej spoločnosti. Tieto fenomény ohrozujú demokraciu a ľudskoprávne štandardy v domácom aj medzinárodnom prostredí. Eliminácia radikalizácie a prehĺbenie porozumenia a dôvery v občiansku spoločnosť v konečnom dôsledku demokraciu a ľudské práva posilňuje. Program taktiež vedie zapojených žiakov k aktívnej participácii (napr. dobrovoľníctvo). Program je založený na vedeckých a overených poznatkoch, ktoré o prevencii radikalizácii máme k dispozícii. Odkazy a dáta z vybraných výskumov prikladáme v prílohe.

5. Cieľová skupina (uvedte konkrétnu cieľovú skupinu/skupiny, na ktorú je projekt zameraný)

Zraniteľné skupiny definované podľa jednotlivých dôvodov diskriminácie:

- 1/ pohlavie,
- 2/ rod,
- 3/ vek,
- 4/ zdravotné postihnutie,
- 5/ sexuálna orientácia,
- 6/ farba pleti,
- 7/ rasa,
- 8/ príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine,
- 9/ jazyk,
- 10/ národný alebo sociálny pôvod,
- 11/ náboženské vyznanie alebo viera,
- 12/ politické alebo iné zmýšľanie,
- 13/ manželský alebo rodinný stav,
- 14/ majetok,
- 15/ iné postavenie- uvedte aké

Verejnosť

Štátne a verejné inštitúcie

Samospráva a miestne inštitúcie

Podnikateľské subjekty

Odborové organizácie

Stavovské organizácie

Novinári, médiá

x Študenti, žiaci

x Pedagogické profesie

Právne profesie

x Mimovládne organizácie

x Deti a mládež

Iné, špecifikujte:

Zdôvodnite výber cieľovej skupiny, veľkosť cieľovej skupiny, prípadne uvedte jej ďalšiu bližšiu špecifikáciu (max 400 znakov):

Primárnou cieľovou skupinou projektu sú žiaci/ky ZŠ a SŠ, pretože dostupné dáta ukazujú, že ide o najzraniteľnejšie skupiny pre radikalizáciu. V období od januára do júna budeme pracovať so skupinou 650 ľudí. Od septembra do decembra to bude 750-1000 ľudí. Na zapojených školách ide o min. 1 triedu, ktorá v priebehu škol. roka absolvuje min. 10 rozličných aktivít.

6. Uvedte a zdôvodnite použité nástroje na dosiahnutie cieľa v projekte (popíšte inovatívnosť použitých nástrojov, max. 600 znakov)

Vzdelávacie aktivity programu sú založené na najlepšej praxi zo vzdelávania k ľudským právam a kritickému mysleniu, deradikalizačných aktivít nemeckej organizácie Cultures Interactive, žijúché

knižníc. Aktivity sú založené na princípoch participatívneho, neformálneho a zážitkového vzdelávania a sú pravidelne aktualizované v dialógu so zapojenými školami a expertmi v daných témach. Zároveň je ich funkčnosť vyhodnocovaná prostredníctvom Asociačného experimentu. Jeho výsledky doposiaľ ukazujú, že naše metódy a aktivity fungujú. (výsledky prikkladáme v prílohe)

7. Miesto realizácie a čas realizácie (uvedie sa miesto, alebo oblasť realizácie projektu a obdobie počas ktorého sa bude projekt realizovať)

Miesto (región) realizácie projektu: BBSK

Termín realizácie projektu od: 1.1.2019 do 31.12.2019.

Zdôvodnite výber miesta realizácie, prípadne uveďte jeho bližšiu špecifikáciu (!) (max 200 znakov)

1. Dlhoročné pôsobenie žiadateľa v Banskej Bystrici a Zvolene, s presahmi v celom BBSK. 2. Realizácia deradikalizačných aktivít žiadateľa od roku 2013 v rámci antiextrémistickej platformy Nie v našom meste ako aj aktivít na podporu aktívneho občianstva žiadateľom.
2. Naša organizácia sídli a pôsobí v Banskej Bystrici. Projekt bude organicky napojený na aktivity regionálnej antiextrémistickej platformy Nie v našom meste, ktorú inštitucionálne koordinuje žiadateľ. Táto platforma združuje jednotlivcov aj organizácie najmä v Banskej Bystrici, ale aj širšie z BBSK. Vzhľadom na to, že Banská Bystrica má z hľadiska boja proti radikalizácii na Slovensku unikátne postavenie, považujeme toto miesto pre implementáciu nášho projektu za mimoriadne dôležité, nielen z hľadiska vývoja mesta či kraja, ale aj celého Slovenska.

Spolupracujem s regionálnym partnerom/partnermi

ano

(uvedte konkrétne, a zdôvodnite výber partnera a jeho role)

PARTNERSTVO Č. 1

Rola partnera: inštitucionálny garant programu Školy za demokraciu

Názov partnera: Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (www.pdf.umb.sk)

Kontaktná osoba: Alžbeta Gregorová Brozmanová, alzbeta.gregorova@umb.sk

PARTNERSTVO Č. 2

Rola partnera: základné a stredné školy zapojené do programu Školy za demokraciu. Ide o 27 škôl, z ktorých sa na aktivitách programu podieľa vždy 1 trieda, ktorá absolvuje minimálne 1 aktivitu mesačne pod vedením lektorov/riek programu.

Názov partnera a kontaktné osoby:

1. ZŠ J. G. T. Podlvice, Banská Bystrica.

Kontaktná osoba: Miroslava Gondášová, mslavka.gondasova@gmail.com

2. Gymnázium Mikuláša Kováča, Banská Bystrica

Kontaktná osoba: Mgr. Katarína Švihlíková, katassvihlik@gmail.com

3. Evanjelické gymnázium, Banská Bystrica

Kontaktná osoba: Karin Straková, strakovakarín@hotmail.com

4. ZŠ s MŠ Badín

Kontaktná osoba: Tereza Paulisová, tereziarohn@gmail.com

5. Gymnázium J. Chalupku Brezno

Kontaktná osoba: Peter Kováčik, kovacikgymbr@gmail.com

6. ZŠ Pionierska 2 Brezno

Kontaktná osoba: Ľubka Kafříková, kafrikova@gmail.com

7. ZŠ P. Jilemnického Zvolen

Kontaktná osoba: Pavel Zboran, pavel.zboran@gmail.com

8. ZŠ Alexyho Zvolen

Kontaktná osoba: Janette Jirkuv, janetteart@hotmail.co.uk

9. ZŠ Nám. Mládeže Zvolen

Kontaktná osoba: Karin Fóglová, karin.foglova@gmail.com

10. Súkromná základná škola - Škola u Filipa

Kontaktná osoba: Aneta Chlebničánová, riaditel@skolaufilipa.sk

11. Súkromné gymnázium Podbrezová

Kontaktná osoba: Jana Syčová, sycova.jana@gmail.com

12. SOŠ hotelových služieb a obchodu BB

Kontaktná osoba: Monika Masárová, moncha.masar@gmail.com

13. Gymnázium J. G. Tajovského, Banská Bystrica

Kontaktná osoba: Miriam Hucmanová, miriam.hucmanova@gmail.com

14. ZŠ Pliešovce

Kontaktná osoba: Vladimíra Ďurčová, vladimira.durcova@gmail.com

15. SOŠ technická a agropotravinárska Rimavská Sobota

Kontaktná osoba: Ingrid Kováčová, kovacova.ingrid@gmail.com

16. Gymnázium Andreja Sládkoviča Banská Bystrica

Kontaktná osoba: Jana Findrová, j.findrova@gmail.com

17. Súkromná hotelová akadémia Banská Štiavnica

Kontaktná osoba: Zuzana Marušková, zuzana.maruskova@gmail.com

18. ZŠ Jaroslava Simana Valaská

Kontaktná osoba: Soňa Skladaná, soncaskladana@gmail.com

19. ZŠ Spojová 14 Banská Bystrica

Kontaktná osoba: Ľubica Tomková, lubatomkova@gmail.com

20. Spojená škola Modrý Kameň

Kontaktná osoba: Renáta Nemčoková, nemcokovar@gmail.com

21. Obchodná akadémia - Kereskedelmi Akadémia Rimavská Sobota

Kontaktná osoba: Mária Mišuráková, 0910 901 798

22. Stredná odborná škola Tisovec

Kontaktná osoba: Monika Koncošová, monika.koncosova@post.sk

23. Gymnázium Ľudovíta Štúra Zvolen

Kontaktná osoba: Ľubica Knollová, lubica.knollova@gmail.com

24. Stredná priemyselná škola dopravná Zvolen

Kontaktná osoba: Jaroslava Šufliarska, jaroslava.sufliarska@gmail.com

25. Stredná odborná škola technická Zvolen

Kontaktná osoba: Elena Lásková, laskova@tazvolen.sk

26. Stredná odborná škola obchodu a služieb Žiar nad Hronom

Kontaktná osoba: Eva Malatincová, malatincova.eva@gmail.com

27. Gymnázium Milana Rúfusa Žiar nad Hronom

Kontaktná osoba: Miroslava Debnárová, mirkadebnarova@centrum.sk

PARTNERSTVO Č. 3

Rola partnerov: Metodické partnerstvá a partneri aktivít (4).

Kontaktné osoby:

Ondrej Gažovič (gazovic@gmail.com)

Tina Gažovičová (tina.gazovicova@gmail.com)

Rado Sloboda (radoslavml.sloboda@gmail.com)

Post Bellum (sash.polovkova@gmail.com)

PARTNERSTVO Č. 4

Rola partnera: Členovia a členky pracovnej skupiny podporujú svojimi skúsenosťami a expertízou rozvoj vzdelávacieho programu Školy za demokraciu, preto sa skupina skladá z ľudí z rôznych oblastí - od zriaďovateľa súkromnej základnej školy, cez prorektorku pre vedu a výskum na UMB až po vysokoškolské pedagogičky.

Názov partnera: Pracovná & poradná skupina (10)

Kontaktné osoby:

Alexandra Bitušíková - garantka programu (alexandra.bitusikova@umb.sk)

Maroš Chmelík (maros@cko.sk)

Magda Bernátová (bernатовamagda@gmail.com)

Lucia Galková (luciakamarasova@gmail.com)

Katarína Kurčíková (katarina.kurcikova@gmail.com)

Gabriela Citterbergová (g.citterbergova@gmail.com)

Ingrid Kosová (ingrid.kosova@gmail.com)

Alžbeta Gregorová Brozmanová (alzbeta.gregorova@umb.sk)

Mirka Dubovská (dubovska.mirka@gmail.com)

PARTNERSTVO Č. 5

A)

Rola partnera: Partner verejných podujatí.

Názov partnera: Záhrada Centrum nezávislej kultúry (www.zahradacnk.sk) Najväčšie kultúrne nezávislé centrum v BBSK, ktoré dlhodobo organizuje angažované kultúrne a diskusné podujatia.

Kontaktná osoba: Milan Zvada, dramaturg, milan.zvada@gmail.com

B)

Rola partnera: Partner verejných podujatí.

Názov partnera: Kníhkupectvo Artforum Banská Bystrica. Angažované kníhkupectvo, ktoré sa zapája do verejného diania v Banskej Bystrici prostredníctvom organizácie spoločenských a kultúrnych podujatí.

Kontaktná osoba: Lucia Lačná, bystrica@artforum.sk

(viac informácií: <http://bit.ly/2jSphKg>)

C) Rola partnera: Partner verejných podujatí.

Názov partnera: Literárna bašta. Kultúrne centrum a vydavateľstvo zamerané na kvalitnú literatúru a vzdelávanie.

Kontaktná osoba: Slavomír Sochor, bystrica@artforum.sk

(viac informácií: <https://literarnabasta.sk/>)

PARTNERSTVO Č. 6

Metodická spolupráca na živých knižniciach v témach LGBTI a Rómovia a Rómky na Slovensku.

A)

Rola partnera: Metodický partner

Názov partnera: Iniciatíva Inokraj - jediná LGBTI iniciatíva v BBSK (viac informácií:

<http://bit.ly/2liddgAk>)

Kontaktná osoba: Milan Zvada (milan.zvada@gamil.com)

B)

Rola partnera: Metodický partner

Názov partnera: Nádej deťom - organizácia, ktorá sa venuje práci s rómskymi deťmi v Banskej Bystrici.

Kontaktná osoba: Jolana Nátherová, koordinátorka, j.natherova@gmail.com

(viac informácií: <http://www.nadejdetom.sk/>)

INÉ PARTNERSTVÁ:

PARTNERSTVO č. 7

Rola partnerov: Metodický partner

Názov partnera: Reach inštitút (Bratislava, Slovensko)

Kontaktná osoba: Radka Vicenová (vicenova.radka@gmail.com)

PARTNERSTVO č. 8

Rola partnerov: Metodický partner

Názov partnera: Post Bellum (Bratislava, Slovensko)

Kontaktná osoba: Sandra Polovková (sandra.sash.polovkova@gmail.com)

PARTNERSTVO č. 9 - medzinárodný partner

Cultures Interactive, e.V. (Berlín, Nemecko).

Kontaktná osoba: Harald Weilnbock - garant programu (weilnboeck@cultures-interactive.de)

8. Udržateľnosť projektu

(popíšte aktivity, ktoré budú pokračovať po skončení financovania projektu z dotácie Ministerstva spravodlivosti SR, prípadne aké ďalšie aktivity budú nadväzovať na projekt alebo ako budú využité výstupy z projektu v ďalších rokoch atď.)

(max. 800 znakov)

V ďalších rokoch bude program ŠzD fungovať ďalej v plnej kvalite a rozsahu. Vzhľadom na financie však môže stagnovať počet zapojených škôl. V ďalších rokoch programu ŠzD budú využívané všetky metodiky a skúsenosti, ktoré sme vytvorili a získali v rámci podpory z Ministerstva spravodlivosti SR, ktorá pre nás nďalej predstavuje majoritný zdroj financovania. Žiadateľ podniká kroky k zabezpečeniu trvalého financovania pre ďalšie roky. Rozpočet projektu umožní zvýšiť počet zapojených škôl na 40 v školskom roku 2018/2019, čo znamená pravidelnú prácu s minimálne 40 učiteľmi a 1000 študentami. Do roku 2023 je cieľom programu ŠzD zapojených 100 škôl a každý mesiac pracovať s 2500 študentami a minimálne 100 učiteľmi občianskej a etickej výchovy a príbuzných predmetov atď.

9. Presne uveďte merateľné ukazovatele hodnotenia úspešnosti projektu (!)

(definujte ukazovatele hodnotenia úspešnosti projektu – max 200 znakov)

Počet zapojených (škôl/učiteľov/žiakov): 27-40/27-40/650-1000/ a aktivít na ZŠ, SŠ: 162 (1.-6.19) a 120 – 160 (9.-12.19). Pozitívne výsledky asociač. experiment za škol. rok 2018/19.

10. Aktivity a výstupy (stručne popíšte aktivity projektu, ich výstupy a predpokladaný harmonogram ich realizácie) povinné uviesť vo formáte: AKTIVITA / MIESTO KONANIA / TERMÍN / VÝSTUP

aktivita

Aktivity na ZŠ a SŠ I. (od januára do júna 2019)

Od januára do júna 2019 budú na základných a stredných školách prebiehať aktivity v rámci programu Školy za demokraciu. Pôjde o workshopy na rozvoj kritického myslenia, živé knižnice, workshopy neformálneho vzdelávania k ľudským právam, aktivity využívajúce metodický materiál Ľudskoprávna čítanka (vznikol s podporou MS SR) a workshopy podľa metodiky nemeckej organizácie Cultures Interactive, ktorú sme upravili a prispôsobili slovenským realitám.

miesto konania

BBSK

termín

Január - Jún 2019

Výstup

135 workshopov a aktivít na ZŠ a SŠ

aktivita

Aktivity na ZŠ a SŠ II. (od septembra do decembra 2019)

Od septembra do decembra 2018 budú na základných a stredných školách prebiehať aktivity v rámci programu Školy za demokraciu. Pôjde o workshopy na rozvoj kritického myslenia, živé knižnice, workshopy neformálneho vzdelávania k ľudským právam (Vznikol s podporou MS SR), aktivity využívajúce metodický materiál Ľudskoprávna čítanka a workshopy podľa metodiky nemeckej organizácie Cultures Interactive, ktorú sme upravili a prispôsobili slovenským realitám.

miesto konania

BBSK

termín

September - December 2019

Výstup

90 - 120 workshopov a aktivít na ZŠ a SŠ

aktivita

Záverečné merania: V júni 2019 sa uskutočnia záverečné meranie hodnôt a postojov študentov a študentiek z 27 škôl zapojených vo vzdelávacom programe. Meranie budú prebiehať formou asociačného experimentu. Meranie realizuje žiadateľ v spolupráci s Pedagogickou fakultou Univerzitou Matej Bela v Banskej Bystrici.

miesto konania

BBSK

termín

Jún 2019

Výstup

Záverečná správa o posunoch v hodnotách a postojoch testovaných študentov/tiek (účastníkov/čok programu ŠzD)

aktivita

Úvodné merania: V septembri 2019 sa uskutočnia úvodné meranie hodnôt a postojov študentov a študentiek z 30 - 40 tried zapojených vo vzdelávacom programe ŠzD. Meranie budú prebiehať formou asociačného experimentu.

miesto konania

BBSK

termín

September - Október 2019

Výstup

30 - 40 meraní tried žiakov/čok, študentov/tiek za ZŠ a SŠ zapojených do programu Školy za demokraciu 2019

aktivita

V rámci spolupráce s Pedagogickou fakultou UMB budeme spolupracovať so študentami/tkami, ktoré v letnom semestri budú navštevovať predmet Živé knižnice. Zapojení študenti/ky budú spolupracovať na realizácii niekoľkých živých knižníc na ZŠ a SŠ zapojených do programu Školy za demokraciu 2019.

miesto konania

BBSK

termín

Január - Jún 2019

Výstup

5 - 10 Živých knižníc

aktivita

Tréning pre študentov a študentky Pedagogickej fakulty UMB v Banskej Bystrici.

Obsah tréningu: Metodika a aktivity programu ŠzD

Výstup tréningu: študenti PF sú pripravení na realizáciu vlastných aktivít v rámci programu ŠzD

Zapojenie študentov/tiek Pedagogickej fakulty UMB v Banskej Bystrici do aktivít programu ŠzD.

Študenti/ky PF UMB na základe absolvovaného tréningu a budú spolupracovať na realizácii 10-25 aktivít v rámci programu ŠzD, čím získajú cennú prax.

miesto konania

BBSK

termín

September 2019 - December 2019

Výstup
10-25 aktivít zrealizovaných v spolupráci so študentami/tkami PF UMB; 1 tréning, 10-25 účastníkov/čok
aktivita
Tréning pre učiteľov a učiteľky (1. časť) Obsah tréningov: Cultures Interactive a prepájanie neformálneho občianskeho vzdelávania so subkultúrami Cultures Interactive (CI) je nemecká mimovládna organizácia pre interkultúrne vzdelávanie a prevenciu násilia. Vznikla v Berlíne v roku 2005 a je aktívna na národnej aj medzinárodnej úrovni. CI sa zameriava najmä na mládež a venuje sa prevencii pravicového extrémizmu, nenávisťných postojov a násilia. CI pripravila a otestovala mnoho preventívnych prístupov pre rôzne cieľové skupiny v oblasti prevencie proti skupinovej nenávisti, zločinom z nenávisti a kriminality motivovanej pravicovým extrémizmom. CI vo svojej práci dbá na udržateľnosť a komplexnosť svojich preventívnych prístupov. Jej projekt European Fair Skills vznikol ako reakcia na súčasnú situáciu v štátoch regiónu strednej Európy. Počas svojho pôsobenia v platforme Radicalization Awareness Network (RAN), zriadenej Európskou komisiou, sa CI stretávalo s expertmi zaoberajúcimi sa preventívnou prácou, a to najmä v oblasti pravicového extrémizmu a náboženského fundamentalizmu. V štátoch strednej a východnej Európy je prevencia značne poddimenzovaná, dokonca sa v niektorých častiach spoločnosti silne zakorenili diskriminačné postoje, na základe čoho pozorujeme vznik a posilnenie organizovaných militantných pravicových hnutí, antisemitskej rétoriky, útokov motivovaných homofóbiou alebo útokov na rómske obydla. Cieľom projektu European Fair Skills je teda otestovať možnosti prenosu a účinnosť prístupov preventívnej práce zameranej na komunitu a špecifické cieľové skupiny, ktoré sa osvedčili v Nemecku, no aj v národných kontextoch Slovenska, Česka a Maďarska. CI vyvinulo prístup mládežnícko-kultúrnej sociálnej intervencie, ktorá spája prvky občianskeho vzdelávania so vzdelávaním proti stereotypom a predsudkom, a aj s otvorenou skupinovú prácou založenou na psychológii a rovesníckom vzdelávaní v mládežníckych kultúrnych aktivitách (vrátane DJ-ingu, hiphopu, punku, skaterstva, techna, metalu, indie, slam poetry, graffiti a pod.). Prístup CI považujeme za inovatívny, pretože prekonáva prevažne kognitívne, informačné a dejepisné metódy intervencie často uplatňované v programoch občianskej výchovy a sociálnej práce. CI sa zameriava na kultúrnu a emocionálnu inteligenciu, a je tak schopné osloviť tých adolescentov, ktorí najviac vzdorujú tradičným pedagogickým postupom a sú vystavení riziku, že sa úplne odvrátia od školského systému a civilizovanej spoločnosti. Na druhej strane prístup CI presahuje rámec toho, čo sa všeobecne označuje ako experimentálne vzdelávanie, pretože zahŕňa systematické učenie sa zručností, dynamickú skupinovú prácu a vyučovanie histórie. Napríklad v sociálne zanedbaných východonemeckých a západonemeckých komunitách pracuje CI s mladistvými, ktorí nemajú prístup k akejkoľvek mládežnícko-kultúrnej identifikácii okrem „národnej“, „proti-cudzineckej“, „protivládnej“ alebo „etnickej“. Potom sa táto nadobudnutá príslušnosť ľahko premieňa na inklináciu k organizovanému neonacizmu alebo fundamentalizmu. Poskytovanie skúseností z prvej ruky a tréningu pomocou mládežnícko-kultúrnych postupov vytvára pracovný vzťah, na základe ktorého sa neskôr môžu efektívne riešiť aj otázky osobného zmýšľania a občianskej spoločnosti. Metóda Fair Skills: Prístup Fair Skills, ako ho vytvorila a definovala organizácia Cultures Interactive, je založený na troch princípoch: neformálne občianske vzdelávanie – táto oblasť zahŕňa vzdelávanie o občianskej spoločnosti, ľudských právach, mediácii a transformácii konfliktov a o získavaní komunikačných zručností, ktoré vedú k posilňovaniu občianskej zodpovednosti; mládežnícke kultúrne workshopy – ide o interaktívnu formu neformálneho vzdelávania, ktorá je veľmi dôležitým prvkom prístupu Fair Skills; workshopy sú orientované na subkultúry, prostredníctvom ktorých sa približujú mladým ľuďom témy spojené s občianskym vzdelávaním a zároveň ich inšpirujú k zmysluplnému tráveniu voľného času; skupinová práca – tretí prvok zahŕňa skupinovú prácu zameranú na sebauvedomenie, reflexiu a vyjadrenie krívd s použitím tzv. naratívneho prístupu, ktorého cieľom je inšpirovať mladých ľudí k aktívnemu zapájaniu sa do činnosti svojej komunity. Na workshopoch Cultures Interactive a konkrétne Fair Skills sa teda spája občianska náuka a umenie, resp. subkultúry, a to napr. prostredníctvom hry s fotkami (tzv. picture game popísaná nižšie), ktorou sa dajú veľmi adresne poňať témy ako tolerancia, diskriminácia, extrémizmus, rasizmus, xenofóbia, a ktorá je ľahko aplikovateľná na vyučovaní. Uvedomujeme si, že je neporovnateľne zložitejšie zorganizovať napr. workshop DJ mixovania, a aj preto sme niektoré aktivity Fair Skills upravili tak, aby ich zorganizovanie, resp. príprava na ne boli jednoduché a nenáročné. Neformálne vzdelávanie k ľudským právam ako súbor osvedčených aktivít: Vzdelávanie k ľudským právam považujeme za kľúčový prvok našich snáh k otvorenej a tolerantnej spoločnosti. Je to práve koncept ľudských práv, ktorý umožnil prehĺbenie vnímania ľudskej dôstojnosti a posunul ju z filozofickej do právnej roviny, v ktorej je artikulovaná prostredníctvom jednotlivých ľudských práv. Za ich ďalšiu kultiváciu a rozvoj sme zodpovední my všetci a súčasťou tejto zodpovednosti je aj vysvetľovanie dôležitosti ľudských práv deťom a mladým ľuďom, a práve v tom spočíva dôležitosť vzdelávania k ľudským právam. Pri workshopoch používame aktivity z kvalitných manuálov Kompas a Kompassito, ktoré zostavila Rada Európy a nám sa počas našich vzdelávacích aktivít veľmi osvedčili. Kritické myslenie ako súbor zručností, ktoré sa dajú osvojiť, rozvíjať a zlepšovať: Kritické myslenie je súbor zručností, ktoré nám pomáhajú byť úspešnými v živote. Podobne ako naše svaly a pľúca, aj kritické myslenie sa najlepšie rozvíja vtedy, keď ho pravidelne trénujeme. Keďže ide o prierezové zručnosti, dokážeme ich s

našími žiakmi cvičiť prakticky na každom predmete.

Ako pracovať s pretlakom informácií, ktoré nás aj našich žiakov bombardujú na každom kroku? Ktoré zdroje by sme im mali odporúčať? Ako získať pozornosť študentov, ktorí sú zvyknutí si každé tri minúty kontrolovať svoj smartfón? Ako sa vyrovnáť s popularitou konšpiračných webov, ktoré cez sociálne siete účinne šíria dezinformácie a manipulujú verejnosť? Ako skĺbiť výučbu množstva faktov, ktoré od nás žiadajú osnovy, s tréningom praktických zručností, ktoré budú žiaci v živote potrebovať minimálne rovnako? Ako pripraviť študentov na prácu v budúcnosti, o ktorej vieme tak málo? A ako reagovať, keď v triede zaznejú extrémistické či nenávistné komentáre? Na všetky tieto otázky vám pomôžeme dať odpovede.

Práca s ľudskoprávnou čítankou.

miesto konania	termín
BBSK	Január - Jún 2019

Výstup

1 zrealizovaný tréning, minimálne 10 účastníkov/čok

aktivity

Tréning pre učiteľov a učiteľky (2. časť)

Obsah tréningov:

Cultures Interactive a prepájanie neformálneho občianskeho vzdelávania so subkultúrami

Cultures Interactive (CI) je nemecká mimovládna organizácia pre interkultúrne vzdelávanie a prevenciu násilia. Vznikla v Berlíne v roku 2005 a je aktívna na národnej aj medzinárodnej úrovni. CI sa zameriava najmä na mládež a venuje sa prevencii pravicového extrémizmu, nenávistných postojov a násilia. CI pripravila a otestovala mnoho preventívnych prístupov pre rôzne cieľové skupiny v oblasti prevencie proti skupinovej nenávisti, zločinom z nenávisti a kriminality motivovanej pravicovým extrémizmom. CI vo svojej práci dbá na udržateľnosť a komplexnosť svojich preventívnych prístupov.

Jej projekt European Fair Skills vznikol ako reakcia na súčasnú situáciu v štátoch regiónu strednej Európy. Počas svojho pôsobenia v platforme Radicalization Awareness Network (RAN), zriadenej Európskou komisiou, sa CI stretávalo s expertmi zaoberajúcimi sa preventívnou prácou, a to najmä v oblasti pravicového extrémizmu a náboženského fundamentalizmu. V štátoch strednej a východnej Európy je prevencia značne poddimenzovaná, dokonca sa v niektorých častiach spoločnosti silne zakorenili diskriminačné postoje, na základe čoho pozorujeme vznik a posilnenie organizovaných militantných pravicových hnutí, antisemitskej rétoriky, útokov motivovaných homofóbiou alebo útokov na rómske obydlia. Cieľom projektu European Fair Skills je teda otestovať možnosti prenosu a účinnosť prístupov preventívnej práce zameranej na komunitu a špecifické cieľové skupiny, ktoré sa osvedčili v Nemecku, no aj v národných kontextoch Slovenska, Česka a Maďarska.

CI vyvinulo prístup mládežnícko-kultúrnej sociálnej intervencie, ktorá spája prvky občianskeho vzdelávania so vzdelávaním proti stereotypom a predsudkom, a aj s otvorenou skupinovú prácu založenou na psychológii a rovesníckom vzdelávaní v mládežníckych kultúrnych aktivitách (vrátane DJ-ingu, hiphopu, punku, skaterstva, techna, metalu, indie, slam poetry, graffiti a pod.). Prístup CI považujeme za inovatívny, pretože prekonáva prevažne kognitívne, informačné a dejepisné metódy intervencie často uplatňované v programoch občianskej výchovy a sociálnej práce. CI sa zameriava na kultúrnu a emocionálnu inteligenciu, a je tak schopné osloviť tých adolescentov, ktorí najviac vzdorujú tradičným pedagogickým postupom a sú vystavení riziku, že sa úplne odvrátia od školského systému a civilizovanej spoločnosti.

Na druhej strane prístup CI presahuje rámec toho, čo sa všeobecne označuje ako experimentálne vzdelávanie, pretože zahŕňa systematické učenie sa zručností, dynamickú skupinovú prácu a vyučovanie histórie. Napríklad v sociálne zanedbaných východonemeckých a západonemeckých komunitách pracuje CI s mladistvými, ktorí nemajú prístup k akejkoľvek mládežnícko-kultúrnej identifikácii okrem „národnej“, „proti-cudzineckej“, „protivládnej“ alebo „etnickej“. Potom sa táto nadobudnutá príslušnosť ľahko premieňa na inklináciu k organizovanému alebo fundamentalizmu. Poskytovanie skúseností z prvej ruky a tréningu pomocou mládežnícko-kultúrnych postupov vytvára pracovný vzťah, na základe ktorého sa neskôr môžu efektívne riešiť aj otázky osobného zmysľovania a občianskej spoločnosti.

Metóda Fair Skills:

Prístup Fair Skills, ako ho vytvorila a definovala organizácia Cultures Interactive, je založený na troch princípoch: neformálne občianske vzdelávanie – táto oblasť zahŕňa vzdelávanie o občianskej spoločnosti, ľudských právach, mediácii a transformácii konfliktov a o získavaní komunikačných zručností, ktoré vedú k posilňovaniu občianskej zodpovednosti; mládežnícke kultúrne workshopy – ide o interaktívnu formu neformálneho vzdelávania, ktorá je veľmi dôležitým prvkom prístupu Fair Skills; workshopy sú orientované na subkultúry, prostredníctvom ktorých sa približujú mladým ľuďom témy spojené s občianskym vzdelávaním a zároveň ich inšpirujú k zmysluplnému tráveniu voľného času; skupinovú prácu – tretí prvok zahŕňa skupinovú prácu zameranú na sebaavedenie, reflexiu a vyjadrenie krívd s použitím tzv. naratívneho prístupu, ktorého cieľom je inšpirovať mladých ľudí k aktívnemu zapájaniu sa do činnosti svojej komunity.

Na workshopoch Cultures Interactive a konkrétne Fair Skills sa teda spája občianska náuka a umenie, resp. subkultúry, a to napr. prostredníctvom hry s fotkami (tzv. picture game popísaná nižšie), ktorou sa dajú veľmi adresne poňať témy ako tolerancia, diskriminácia, extrémizmus, rasizmus, xenofóbia, a ktorá je ľahko aplikovateľná na vyučovanie. Uvedomujeme si, že je neporovnateľne zložitejšie zorganizovať napr. workshop DJ mixovania, a aj preto sme niektoré aktivity Fair Skills upravili tak, aby ich zorganizovanie, resp. príprava na ne boli jednoduché a nenáročné.

Neformálne vzdelávanie k ľudským právam ako súbor osvedčených aktivít:

Vzdelávanie k ľudským právam považujeme za kľúčový prvok našich snáh k otvorenej a tolerantnej spoločnosti. Je to práve koncept ľudských práv, ktorý umožnil prehĺbenie vnímania ľudskej dôstojnosti a posunul ju z filozofickej do právnej roviny, v ktorej je artikulovaná prostredníctvom jednotlivých ľudských práv. Za ich ďalšiu kultiváciu a rozvoj sme zodpovední my všetci a súčasťou tejto zodpovednosti je aj vysvetľovanie dôležitosti ľudských práv deťom a mladým ľuďom, a práve v tom spočíva dôležitosť vzdelávania k ľudským právam. Pri workshopoch používame aktivity z kvalitných manuálov Kompas a Kompassito, ktoré zostavila Rada Európy a nám sa počas našich vzdelávacích aktivít veľmi osvedčili.

Kritické myslenie ako súbor zručností, ktoré sa dajú osvojiť, rozvíjať a zlepšovať:

Kritické myslenie je súbor zručností, ktoré nám pomáhajú byť úspešnými v živote. Podobne ako naše svaly a pľúca, aj kritické myslenie sa najlepšie rozvíja vtedy, keď ho pravidelne trénujeme. Keďže ide o prierezové zručnosti, dokážeme ich s našimi žiakmi cvičiť prakticky na každom predmete.

Ako pracovať s pretlakom informácií, ktoré nás aj našich žiakov bombardujú na každom kroku? Ktoré zdroje by sme im mali odporúčať? Ako získať pozornosť študentov, ktorí sú zvyknutí si každé tri minúty kontrolovať svoj smartfón? Ako sa vyrovnávať s popularitou konšpiračných webov, ktoré cez sociálne siete účinne šíria dezinformácie a manipulujú verejnosť? Ako skĺbiť výučbu množstva faktov, ktoré od nás žiadajú osnovy, s tréningom praktických zručností, ktoré budú žiaci v živote potrebovať minimálne rovnako? Ako pripraviť študentov na prácu v budúcnosti, o ktorej vieme tak málo? A ako reagovať, keď v triede zaznejú extrémistické či nenávistné komentáre? Na všetky tieto otázky vám pomôžeme dať odpovede.

Práca s ľudskoprávnou čítankou.

miesto konania	termín
BBSK	September - December 2019

Výstup

1 zrealizovaný tréning, minimálne 10 účastníkov/čok

aktivita

Aktualizácia metodík a ich vydanie.

miesto konania	termín
BBSK	Január - August 2019

Výstup

aktivita

Vyhodnotenie Asociačného experimentu za školský rok 2018/2019 a vypracovanie hlbšej analýzy jeho výsledkov.

miesto konania	termín
BBSK	Jún - September 2019

Výstup

Poznámka:

Poznámka: Výber z reakcií učiteľov a učiteľiek na program Školy za demokraciu

Ľuba Tomková, ZŠ Spojová 14, Banská Bystrica

Školy za demokraciu učia deti premýšľať, zamýšľať sa nad svetom, v ktorom žijeme, či je všetko okolo nás v poriadku, také ako by malo byť. Zároveň žiakov „provokujú“ k zamysleniu sa nad vecami, o ktoré možno ešte dosiaľ nejavili záujem a nezdali sa im dôležité. V rámci programu sa deti učia diskutovať a argumentovať. To je to, čo v budúcnosti využijú a budú potrebovať. Otvárajú sa im oči - lebo rodiny častokrát žijú v xenofóbných a rasistických myšlienkach a názoroch a deti prichádzajú do života s prebratými názormi z rodiny. Program poukazuje na to, že svet nie je čierno-biely.

Tereza Paulisová, ZŠ s MŠ Badín

Učebné osnovy etickej výchovy uvádzajú, že poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Etická výchova je teda predmetom veľmi špecifickým, cez formy práce, obsah a ciele. Program Školy za demokraciu spĺňa podľa môjho názoru všetky kľúčové špecifiká etickej výchovy.

Ak má učiteľ spoločne so žiakmi naplniť široký cieľ predmetu, je jasné, že pri vyučovaní musí klásť dôraz na aktívne učenie sa žiaka, prostredníctvom ktorého sa najlepšie zvnútorňujú u žiaka morálne zásady, hodnoty, postoje, a prosociálne správanie sa. Fungovanie programu je nastavené tak, že žiak nie je prijímateľom informácií učiteľa - lektora, ale v spoločnom učení má miesto partnera, ktorý do procesu učenia sa prináša svoje skúsenosti, postoje a hodnoty. S nimi v procese učenia sa ďalej pracuje. Program, je teda charakteristický aktívnym učením sa žiakov.

Žiaci väčšinu času pracujú v spoločnej skupine (diskusia, brainstorming..), prípadne v menších skupinách. Keďže pre etickú výchovu je primárny rozvoj prosociálneho správania, práve prostredníctvom spolupráce v triede sa u žiakov prirodzene rozvíjajú sociálne zručnosti ako otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných, tolerancia atď.

Veľkým benefitom programu je prinášanie aktuálnych tém, ktoré sú pre žiakov nielen zaujímavé, ale umožňujú im nahliadnuť do diania na Slovensku a vo svete. Vďaka tomu sú schopní lepšie sa orientovať v „dospeláckych“ témach a svete. Tiež im to dáva signál, že to, čo sa deje vo svete či na Slovensku, sa svojím spôsobom môže týkať aj ich. Preto by nemali byť ľahostajní voči daniu okolo seba.

Výnimočným vkladom programu do vyučovania je unikátna metóda Živých knižníc. V rámci nej k žiakom prichádzajú ľudia so zaujímavými životnými príbehmi, premenení na „živé knihy“, ktoré im tieto príbehy rozprávajú. Po „prečítaní knihy“ sa žiaci majú možnosť pýtať sa „knihy“ akékoľvek otázky a diskutovať s ňou. Ja osobne nepoznám lepšiu metódu, ktorá žiakom umožňuje odbúravať ich predsudky a stereotypy.

Myslím si, že program Školy za demokraciu našim žiakom pomáha presne v tom, v čom im máme pomáhať aj my učitelia etickej výchovy. Aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Karin Straková, Evanjelické gymnázium Banská Bystrica

V súlade s Pedagogicko-organizačnými pokynmi Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR na školský rok 2018/2019 a iných dokumentov sa konalo na Evanjelickom gymnáziu viacero podujatí venovaných problematike ľudských práv vďaka niekoľkoročnej spolupráci s Centrom komunitného organizovania.

Program Školy za demokraciu je veľkým prínosom pre naše žiačky a žiakov prevažne tretích ročníkov, v ktorých je zamerané učivo Občianskej náuky na oblasti práva a politológie. Gymnazistky a gymnazisti tak môžu aktívne diskutovať, zapájať sa do konkrétnych aktivít, pýtať sa a v neposlednom rade aj prezentovať svoje myšlienky. Taktiež odozva zo strany žiačok a žiakov je veľmi pozitívna. Nejedná sa iba o teoretické informovanie o problematike ľudských práv, ide práve o workshopy a stretnutia prepojené s praxou, vďaka ktorým sa žiačky a žiaci pripravujú na aktívne zapájanie sa do spoločenského života.

Kritické myslenie – aktivity, diskusie a workshopy v rámci občianskej náuky

Žiaci a žiačky III.B triedy absolvovali v prvom polroku školského roka 2018/2019 niekoľko zaujímavých a zážitkovou formou podaných workshopov, ktoré viedol lektorom Mgr. Ondrejom Gažovičom PhD. Aktivity boli zamerané na kritické myslenie a argumentáciu, viedli žiakov k zamysleniu sa, k spracovaniu témy, k podaniu výpovede a jej zhodnoteniu, taktiež aj na komunikáciu medzi ľuďmi, šírenie informácií a spôsob argumentovania. Žiaci boli rozdelení do skupín, v ktorých spracúvali rôzne tvrdenia. Následne prezentovali výsledky práce zo skupiny pred ostatnými spolužiakmi.

Časť diskusií v rámci workshopov bola venovaná informáciám, ktoré sú dostupné v médiách. Konšpiračné teórie a poplašné správy – hoaxy – sú nielen na internete bežné a mladí ľudia ich častokrát považujú za pravdivú informáciu. Je preto nevyhnutné rozlišovať relevantné informácie a správy od mylných a zavádzajúcich tvrdení. Žiaci sa tak naučili, ako prijímať informácie a ako argumentovať.

Kritické myslenie predstavuje zručnosť, ktorá vo svojom jadre obsahuje „zdvorilú pochybnosť“. Človek je nútený porozmýšľať o témach, ku ktorým sa vyjadruje. Keďže sme všetci súčasťou komunity, kritické myslenie tak pomáha i jednotlivcom ako aj celej spoločnosti. Dôležitou súčasťou všetkých workshopov je dialóg a skupinové aktivity. Našich žiakov workshopy zaujali a dozaista predstavovali pre nich značný prínos.

Monika Masárová, Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu, Banská Bystrica

Živé knižnice v rámci projektu Škola za demokraciu organizujeme na našej škole ako dvojročný projekt s jednou triedou druhý rok. Žiakom sa projekt veľmi páči, stretávajú sa s reálnymi ľuďmi, ktorí im cez svoje životné príbehy približujú svoje osudy, opisujú postoje a predsudky okolia. Žiaci si vytvárajú vlastný názor, učia sa byť tolerantní, kriticky myslieť a aktívne pristupovať k riešeniu problémov. Radi budeme v projekte pokračovať aj v ďalších rokoch.

Názory žiakov:

Na Živých knižniciach sa mi páči, že si môžeme povedať náš názor, dozvieme sa nové a zaujímavé informácie.

Vždy sa mi páči, keď prídu noví ľudia, ktorí rozprávajú ich životný príbeh. Príbehy sú zaujímavé a pravdivé.

Na Živé knižnice sa vždy teším, zlepšia mi náladu. Som rada, že nás škola zapojila do tejto aktivity. Dúfam, že aj na budúci rok v nej budeme pokračovať. Mám pocit, že som súčasťou niečoho nového a zaujímavého.

Jana Vojtko Syčová Súkromné gymnázium, Železiarne Podbrezová

Program Školy za demokraciu už na Súkromnom gymnáziu Železiarne Podbrezová funguje druhý rok. Pravidelne doň zapájame žiakov a žiačky III. ročníka. Z odozvy študentstva vieme, že ich prejednávané témy zaujímajú, sú aktuálne a podávané netradičnými metódami. Realizácia projektu sa uskutočňuje v rámci vyučovania,

keďže sa tu stretávame s prierezoými témami iných premetov a funguje aj pod záštitou Žiackej školskej rady. Študenti a študentky hodnotia tieto aktivity kladne, predovšetkým fakt, že majú možnosť vyjadriť vlastný názor a diskutovať s ľuďmi inej mienky bez toho, aby boli odsudzovaní/odsudzované, resp. minimálne dokážu akceptovať aj iné argumenty. Ďalšou nespornou výhodou projektu Školy za demokraciu je zapojenie odborníkov a odborníčok. Je evidentné, že títo sa problematike venujú dlhodobo a ich prepracovaná koncepcia sa odráža v každej jednej aktivite počas roka. Naším plánom je zapájať sa do projektu aj v budúcnosti.

Mgr. Oľga Kleinová, ZŠ s MŠ Pionierska 2, Brezno

Zúčastnila som sa tréningu Kritické myslenie 2, pod vedením Ondreja Gažoviča. Hodnotím to vysoko pozitívne. Páčila sa mi formou akou bol vedený. Dozvedela som sa veľa nových informácií a určite by som privítala aj ďalšie pokračovanie.

Mgr. Erika Belková, ZŠ s MŠ Pionierska 2, Brezno

Na workshope Kritické myslenie 2 som sa dozvedela veľa informácií, ktoré využijem ako triedny učiteľ, ale aj na hodinách Slovenského jazyka a literatúry – argumentácia, hľadanie dôkazov na potvrdenie svojho názoru. Zároveň som strávila veľmi inšpiratívny deň s príjemnými ľuďmi, pričom sme pracovali v tímoch na konkrétnych úlohách. Ondrej Gažovič viedol workshop skvele, bolo to pre mňa konečne vzdelávanie, ktoré malo zmysel.

Mgr. Ľubica Kafríková, ZŠ s MŠ Pionierska 2, Brezno

Do projektu "Školy za demokraciu" sme zapojili našu školu už tretíkrát. Tentokrát sme aktivity posunuli už do ôsmeho ročníka. Projekt hodnotím veľmi pozitívne, nakoľko je veľmi potrebné viesť žiakov ku kritickému mysleniu. Školiteľka pri práci so žiakmi využíva veľmi vhodné a tvorivé aktivity, kde si žiaci majú možnosť vyskúšať svoje argumentačné schopnosti ako aj možnosť pracovať v tíme. Žiaci ocenili možnosť zažiť hodiny so ŽIVÝMI KNIŽNICAMI, a vypočuť si príbehy ľudí z rôznych sociálnych vrstiev. Nútilo ich to zamýšľať sa aj nad často tabuizovanými témami, o ktorých majú skreslené informácie. Ak bude v budúcnosti možnosť zapojiť sa do projektu, určite ju opäť využijeme.

Poznámka: Reakcie médií na program Školy za demokraciu

Na školách potrebujeme kontroverznejšie témy. Byť ticho nepomáha

So Zuzanou Szabóovou, koordinátorkou projektu Nie v našom meste, sa stretávame v Banskej Bystrici na Gymnáziu Jozefa Gregora Tajovského. Na prvý pohľad ju ťažko odlíšiť od študentov. Je plná energie, nadšenia a aj vďaka jej aktivitám už nesedí Marián Kotleba v kresle župana Banskej Bystrice. Aj to je dôkaz, že občiansky aktivizmus má v demokratickej spoločnosti svoju silu a zmysel. A vlastne je podľa Szabóovej aj jedinou možnosťou, ako si demokraciu uchrániť.

Celý článok tu: <https://moderni.sme.sk/c/na-skolach-potrebujeme-kontroverznejšie-temy-byť-ticho-nepomaha?ref=home&fbclid=IwAR15QOiGlaNodznU2hh sWG7 MxkHalr-lhGdsB9o3rJIR9N7vwQKYv7NcWlg>

Školy za demokraciu a... deti dokážu ohromné veci, sú neuveriteľne kreatívne, plné myšlienok, chcú sa rozprávať a byť vypočuté. Jedinou cestou, ako vytvoriť otvorenejšiu a tolerantnejšiu spoločnosť, je rozprávať sa spolu. Aj to je jedna z myšlienok vzdelávacieho programu Školy za demokraciu.

Celý článok tu: <https://bbonline.sk/skoly-za-demokraciu-a-deti-dokazu-ohromne-veci-su-neuveritelne-kreativne-plne-myslienok-chcu-sa-rozpravat-a-byť-vypocute/>

Na Slovensku sa žije zle, lebo Cigáni, myslia si žiaci

V školách majú problém s extrémizmom. Mladí sympatizujú s Kotlebom, prekážajú im menšiny či židia. Učitelia aj aktivisti to chcú zmeniť.

Celý článok tu: <https://plus.sme.sk/c/20797170/na-sloven-sku-sa-zije-zle-lebo-cigani-myslia-si-zi-a-ci.html#ixzz5ZtObd3qg>

Poznámka č. 1: Meranie postojov a hodnôt v rámci programu ŠZD

(pre účely projektovej žiadosti spracovala PhDr. Lucia Kamarášová, PhD. z Pedagogickej fakulty UMB v Banskej Bystrici):

Program Školy za demokraciu pracoval v pilotnej fáze (Január - Jún 2017) so sémantickým diferenciálom, metódou merania postojov. Po spracovaní výsledkov sme však započali v rámci programu ŠZD diskusiu o identifikovaní lepšej metódy merania postojov, vzhľadom a to, že zohľadňoval len kognitívnu stránku, ale nezohľadňoval emocionálnu stránku respondentov. Obdobný problém potvrdil aj úspešný projekt v rámci

Komenského inštitútu, pod názvom „Dokážeš existovať v rozmanitom svete?“, autorka PhDr. Katarína Kurčíková, PhD. (taktiež členka tímu ŠZD). Preto na základe odbornej diskusie so štatistikami z Centra edukačného výskumu pri PF UMB v Banskej Bystrici sme dospeli k záveru, že vhodnejšou metódou na meranie postojov žiakov a žiačok základných a stredných škôl vo vzťahu k inakosti a rozmanitosti bude asociačný experiment. Asociačný experiment, ako uvádza Kondáš (1979), chápeme ako metódu zachytávajúcu „vzorky“ slovne myšlienkových prejavov, vzorku rečovej činnosti, pričom nám zároveň dovoľuje všimnúť si zážitkovú stránku týchto prejavov. Zachytáva charakteristické znaky rečového správania, akou je dynamika a pohotovosť rečovej produkcie. V produkcii slovných asociácií majú svoje koreláty tempo, pregnantnosť, hĺbka, alebo rozličná narušenosť myslenia. Asociačný experiment nám dovoľuje určitú variabilitu ako v požadovaných reakciách, tak aj v stimulácii. Štandardné slovné protokoly je možné napr. doplniť o ľubovoľné konfliktové slovo. Ako konkrétny príklad variability požadovaných reakcií môžeme napr. spomenúť. Lermana, ktorý zostrojil „test výrečnosti“ zakladajúci sa na pohotovom napísaní protikladov k 20 slovám. Za viac ako 120 rokov histórie asociačného experimentu vzniklo niekoľko podnetových protokolov. Prvým z nich bol už predtým spomínaný zoznam Kentovej a Rosanoffa. Bol to zároveň prvý pokus o vytvorenie noriem pre tento test. Jung pre svoje účely používal 100 slovný podnetový protokol, v ktorom boli obsiahnuté viaceré slovné druhy (podstatné mená, prídavné mená a slovesá). „Okrem Jungovej verzie asociačného experimentu existuje rada ďalších verzií, pričom množstvo podnetových slov kolíše v rozmedzí od 25-100 slov“ (Svoboda, 2005, s. 152).

Vyhodnotenie asociačného experimentu za školský rok 2017/2018 (dôležité premenné: reakčný čas a asociácia k pojmu). Reakčné časy respondentov sú vyhodnotené kvantitatívne, použili sme Wilcoxonov test, ktorý patrí do skupiny neparametrických testov. Použili sme ho z dôvodu, že dáta nemali normálne rozloženie. Asociácie k pojmom sú vyhodnotené kvantitatívno-kvalitatívne (početnosť a kategórie asociácií k pojmom).

Vo výskume sme si stanovili nasledovné výskumné otázky:

VO1: Existuje štatisticky významný rozdiel v reakčných časoch respondentov v prvom a druhom meraní?

VO2: Existuje rozdiel v asociáciách respondentov v prvom a druhom meraní?

Pri 10 triedach z 15 zapojených tried sa zistil štatisticky významný rozdiel v skrátení reakčných časov, ako aj v asociáciách, ktoré pri vybraných slovách mali. Hoci pri niektorých triedach nebol zistený štatisticky významný rozdiel, na individuálnej úrovni došlo podľa pozorovania zapojených učiteľov a učiteľiek, ako aj koordinátorky programu, k výrazným posunom nielen v postojoch zapojených žiakov a žiačok, ale vo všeobecnosti aj v ich správaní.

Poznámka č. 2: K metodike programu Školy za demokraciu
Metodiku prikladáme v prílohe

Poznámka č. 3: K realizačnému tímu
LEKTORI A LEKTORKY VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

ŠKOLY ZA DEMOKRACIU

Zuzana Szabóová v súčasnosti pracuje ako koordinátorka vzdelávacieho programu Školy za demokraciu v Centre komunitného organizovania. Vyštudovala medzinárodné vzťahy na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Počas svojich štúdií sa zameriavala predovšetkým na prepojenie masmédií a politiky, ako aj na metódy politického marketingu – teda témy, ktoré sú veľmi významnými faktormi v procese nárastu pravicového extrémizmu a populizmu na Slovensku a v svete. Už počas štúdií sa venovala aktivitám neformálneho vzdelávania, a to najmä v projektoch Amnesty International a Mládež v akcii. Vďaka týmto projektom nadobudla skúsenosti v oblasti organizácie živých knižníc a metód nemeckej organizácie Cultures Interactive, pričom sa stala aj certifikovanou trénerkou Cultures Interactive. Od roku 2016 je členkou Správnej rady Amnesty International Slovensko. Spolu s ďalšími milovníkmi a milovníčkami kníh obnovila kníhkupectvo Artforum, spoluorganizuje konferenciu Human Forum a participuje na projekte Literárna bašta.

Ondrej Gažovič je lektor kritického myslenia. Vyštudoval medzinárodné vzťahy a právo na Masarykovej univerzite v Brne a doktorát získal na Univerzite Komenského v Bratislave. Študijné a výskumné pobyty absolvoval na Univerzite v Oslo a na Diplomatickej akadémii vo Viedni. Päť rokov pôsobil ako diplomat na ministerstve zahraničných vecí a na veľvyslanectve v Berlíne. Prednášal na viacerých univerzitách na Slovensku a v Česku, Slovenskej akadémii vied, v Sokratovom inštitúte a na Diplomatickej akadémii.

Tina Gažovičová je analytička a lektorka a venuje sa najmä ľudským právam, výchove k demokracii a inkluzívnemu vzdelávaniu. Študovala sociológiu na Masarykovej univerzite v Brne a verejnú politiku na

Komenského univerzite v Bratislave, kde v roku 2014 získala titul PhD. Dlhodobo spolupracuje s Centrom pre výskum etnicity a kultúry (CVEK) v Bratislave a ďalšími neziskovými organizáciami na Slovensku a v zahraničí. Prednášala na Komenského univerzite v Bratislave, viedla kurzy debatovania a kritického myslenia pre žiakov a študentov a pôsobila ako lektorka interkultúrnej citlivosti pre učiteľov a pracovníkov detských domovov.

Rado Sloboda pôsobí ako konzultant a tréner platformy Nie v našom meste a Centra komunitného organizovania, najmä v oblasti prevencie politického extrémizmu a radikalizácie mladých ľudí. Viac ako 6 rokov venuje neformálnemu vzdelávaniu k ľudským právam a živým knižniciam. Spolupracoval s viacerými domácimi a zahraničnými organizáciami na príprave a vedení rozličných vzdelávacích aktivít (Např. Amnesty International Slovensko / Česká republika, Človek v ohrození, Slovenská debatná asociácia, Olympiáda ľudských práv, CVEK, Živica, Cultures Interactive, TERNYPE, Stredoeurópske fórum, Združenie mladých Rómov, Záhrada CNK atď.). Je jedným z 4 certifikovaných trénerov Cultures interactive na Slovensku. Venuje sa profesionálnemu moderovaniu diskusií, ale aj ľudskoprávnemu a občianskemu aktivizmu, prevažne v Banskej Bystrici. Stál pri vzniku platformy Nie v našom meste, konferencie Human Fórum, festivalu Embargo, záchrane banskobystrického Amfiteátra, obnovení kníhkupectva Artforum, podieľa sa na projekte Literárna bašta a mnohých ďalších. V roku 2012 získal ocenenie Rady mládeže Slovensko Most v kategórii Mladý líder. Od októbra 2018 je riaditeľom Amnesty International Slovensko.

Ďalej spolupracujeme s Milan Zvada, Zuzana Majlingová, Maroš Chmelík, Jolana Nátherová, Veronika Štřelcová, Natália Šmídová, Martin Sýkora, Milan Kajo Zbořil, Martina Strmeňová, Martina Bolečeková a ďalší.

Poznámka č. 4

Poznámka k bodu 4 žiadosti: Odôvodnenie podstatnosti jednotlivých tematických okruhov programu Školy za demokraciu.

Na základe Správy o stave a vývoji demokracie na Slovensku: neriešenie problémov a zneužívanie moci otvárajú brány extrémizmu, ktorú vypracovala INEKO (Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy) vyplynuli odporúčania na zlepšenie demokracie aj prostredníctvom reformovania obsahu vzdelávania s cieľom rozvíjania kritického myslenia a tiež podporou občianskej a komunitnej angažovanosti.(s.22)

Erich Mistrík uvádza, že zvládanie nových výzev, ktoré sa objavujú v podobe žiackych predsudkov a stereotypov v medzikultúrnych postojoch, ktoré vyplynuli z výskumu realizovaného v roku 2009, v rámci ktorého vyšla relatívne nízka všeobecná úroveň kultúrnej tolerancie žiakov základných škôl. Výraznejšie negatívne postoje ku kultúrnej rozmanitosti mali žiaci, ktorí sa s touto problematikou nestretli. E. Mistrík upozorňuje na to, že kognitívna zložka postojov žiakov nezávisí od školského vzdelávania, ale významnú úlohu tu zohráva osobná skúsenosť žiakov s menšinami, (CVEK-Centrum pre výskum etnicity a kultúry- Multikultúrna výchova a vzdelávacia prax na Slovensku, s. 92)

Dokumentom na úrovni štátu je Akčný plán predchádzania a eliminácie rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným formám intolerance na roky 2016-2018, ktorý si za jeden z cieľov udáva vzdelávanie, zvyšovanie poznatkovej bázy u špecifických cieľových skupín a budovanie kapacít.

Vychádzajúc z Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania pod názvom Učiac sa Slovensko, ktoré predložilo na verejnú diskusiu Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky sa v časti 1-10.07 v obsahu vzdelávania kladie dôraz na vytváranie vo vzdelávacích programoch priestoru na komentovanie aktuálneho diania. Kurikulum musí ponechávať istý časový priestor na to, aby učitelia mohli na hodinách reagovať na aktuálne dianie doma a vo svete, komentovať významné udalosti a využívať ich na prepojenie učiva s každodenným životom. V časti zameranej na formy, metódy a organizáciu vyučovania (1-11.06) zdôrazňuje spomínaný program vnesenie do vyučovacích hodín viac kladenia otázok, diskusií, prezentácie vlastných názorov a argumentácie. To všetko sú aktivity, ktorými sa rozvíja kritické myslenie.

V neposlednom rade Pedagogicko-organizačné pokyny si za cieľ v oblasti ľudských práv dávajú vytváranie priaznivého multikultúrneho prostredia v školách (prostredníctvom chápaného a kritického spôsobu štúdia jednotlivých kultúr napomôcť žiakom porozumieť iným kultúram). Do Školského vzdelávacieho programu by mali byť zapracované povinné témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerance a rasizmu a v oblasti problematiky migrácie.

Uvádzame aj niekoľko citácií, s komentármi v kontexte programu Školy za demokraciu, zo správy ku kvalitatívnemu výskumu Príčiny radikalizácie mládeže vo veku 14 až 17 rokov, ktorý na prelome rokov 2017

a 2018 realizovalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR ako aj Iuventa a Nadácia otvorenej spoločnosti:

„Mladí ľudia snívajú o pozitívnych a dobrých veciach, ale spoločnosť, v ktorej veci nefungujú, ktorá je navyše súčasťou globálneho spoločenstva, v nich vzbudzuje silnú frustráciu, neistotu aj rezignáciu. Radikálni tínedžeri sa často ocitajú na periférii väčšinovej spoločnosti, do ktorej nie je pre nich jednoduché sa zaradiť. Veľkú rolu v tejto „nevydarenej“ socializácii môže zohrať akási „reintegrácia“ prostredníctvom cieleného formálneho, ale aj neformálneho vzdelávania. Frustráciu a nespokojnosť pociťujú aj vo vzťahu k životu v škole a po škole – chceli by mať, ale v drvivej väčšine nemajú dobré vzťahy s (neradikálnymi) rovesníkmi, ale aj učiteľmi; chceli by robiť niečo (pre seba), poznávať a diskutovať, kultivovať telo i ducha, pomáhať, ale aj niečo získať. Po vyučovaní im chýbajú možnosti (ne-)formálneho využitia, financie, čas, logistické riešenia na presuny aj činorodé nastavenie.“ (OSF-NOS, Iuventa, 2017/2018)

V našich aktivitách je zahrnutý prvok „reintegrácie“. Aktivitu, ktoré realizujeme, podporujú spoluprácu a vzájomné spoznávanie. Je smutným faktom, že v niektorých polarizovaných triedach sú naše aktivity prvé, ktoré formujú a posúvajú celotriednu inkluzívnu diskusiu a spoznávanie. Tým, že naše aktivity a lektori aktívne zapájajú celú triedu, získavame úplne novú kvalitu skupinovej dynamiky, v ktorej sa dostávajú k slovu a aktivite aj prirodzene tichší študenti, príp. tí a tie, ktorým klasické vyučovanie nevyhovuje (napr. sa neradi vyjadrujú pred kolektívom a pod.). Naši lektori berú časť bremena z pliec učiteľov, ktorí sa do aktivít môžu zapojiť, ko-lektorovať, ale môžu aktivity len sledovať a počas roka získať takto nové zručnosti a v niektorých prípadoch aj potrebný odstup na premyslenie, ako čo najlepšie implementovať naše metódy do práce vo viacerých triedach na škole. Z hľadiska zapojenia učiteľov teda ide o pomerne pozvoľný, jednoduchý a nenáročný proces, ktorý si vo väčšine prípadov pochvaľujú, nakoľko majú na spoluprácu s nami celý rok a nie sú tlačení do okamžitej akcie, implementácie a samostatnej práce nad rámec ich úväzkov, čo častokrát len zvyšuje frustráciu a vyčerpanosť samotných pedagógov, ktorí potom len ťažko môžu podávať 100% výkon na hodinách pri tak zložitých témach, ako je extrémizmus a pod.

„Pracovníci s mládežou, ktorí sa venujú neformálnemu vzdelávaniu a voľnočasovým aktivitám tínedžerov, si uvedomujú potrebu špecifického prístupu pri práci s mládežou ohrozenou radikalizmom, keďže aktivity, ktoré realizujú, sú väčšinou adresované „bežnej“ mládeži. Náskok v poznaní aj v praxi majú najmä občianske združenia, ktoré sa na prácu s radikalizovanými tínedžermi priamo zameriavajú. Tieto organizácie kladú veľký dôraz na nízkoprahovosť a na vytváranie priestoru či hľadanie spôsobu, ako naplňať potreby v rôznych oblastiach záujmu tínedžerov, ktorými môže byť (napr. pouličný) šport alebo fanúšikovské spoločenstvo okolo športu, environmentálne aktivity, cestovanie, kultúra či umenie, rozvíjanie podnikateľského zámeru alebo štúdium.“ (OSF-NOS, Iuventa, 2017/2018)

Program Školy za demokraciu využíva rôzne metódy práce s mládežou. Uvedomujeme si, že je veľmi náročné upútať jedným typom aktivity pozornosť všetkých zapojených žiakov a žiačok. Okrem workshopov neformálneho vzdelávania k ľudským právam, rozvoju kritického myslenia a živých knižníc – preto tiež využívame aj metodiku našej partnerskej organizácie Cultures Interactive z Nemecka. Tá v sebe spája občiansku náuku, etiku a subkultúry, resp. umenie a kultúru, ktoré sa rôznymi spôsobmi snažíme zakomponovať do nami realizovaných workshopov. Žiaci a žiačky sa tak o intolerancii a dejinách fašistickej Slovenskej republiky môžu učiť aj v priestoroch Vily Dominika Skuteckého (súčasť Stredoslovenskej galérie), alebo sa snažia zachytiť stereotypy a predsudky cez objektív fotoaparátu, či točia vlastné krátke filmy na tému migrácie a utečenectva.

„V neformálnom vzdelávaní sa osvedčili popri dlhodobej práci v komunite a intenzívnej činnosti s konkrétnymi skupinami tínedžerov aj rôzne vzdelávacie aktivity (v spolupráci so školami) založené na priamej skúsenosti, kultúrnom zážitku, interaktívnych stretnutiach či oral history prezentovanej autentickými aktérmi.“ (OSF-NOS, Iuventa, 2017/2018) (OSF-NOS, Iuventa, 2017/2018)

Myslíme si, že jedným z najlepších fungujúcich nástrojov v prevencii radikalizmu a extrémizmu mládeže je metóda živých knižníc. Žiaci a žiačky majú vďaka živým knižniciam šancu zažiť osobné stretnutie s príslušníkmi a príslušníčkami menšín, ktorí im počas 15 až 20 minút trvajúceho „čítania“, resp. rozhovoru dokážu porozprávať o svojom živote, ktorého časťou súčasnou bývajú predsudky, stereotypy a netolerantný prístup, ktorému boli vystavení. Prostredníctvom živých knižníc sa teda mladí ľudia môžu po prvýkrát stretnúť so židovkou, ktorej rodina prežila holokaust, s rómskym sociálnym pracovníkom, ktorý roky pomáha sociálne znevýhodneným rodinám, s LGBTI aktivistkami a aktivistami, utečenkynou z Iránu či s občianskymi aktivistami a aktivistkami. Zároveň využívame aj tzv. naratívny prístup, teda verziu debaty, v ktorej však nie je rozhodujúce použitie faktov, ale snaha vcítiť sa do situácie tých, o ktorých sa diskutuje. Žiaci a žiačky sú rozdelení do troch skupín. Jedna zastáva pozíciu ZA, druhá skupina jej oponuje a tretia

skupinu tvoria diváci a diváčky debaty, ktorí ju zároveň hodnotia. Dôležitým prvkom je facilitátor/ka debaty, ktorý debatu moderuje a správne usmerňuje debatérov/ky. Skupiny majú čas na to, aby tému debaty rozobrali a pripravili si, ako budú svoje stanoviská prezentovať, zároveň si aj facilitátor/ka pripravuje otázky, ktorými bude debatu posúvať. Počas debaty sa facilitátor/ka má snažiť o to, aby miesto prezentovania prevzatých názorov alebo toho „čo počuli“ empatickému vcíteniu sa do druhého a k citlivej diskusii.

Poznámka č. 5

V rámci PEDAGOGICKO-ORGANIZAČNÝCH POKYNOV na školský rok 2018/2019 sa projekt dotýka najmä bodov:

1.6.4 Inkluzívne vzdelávanie - ľudské práva, práva detí, antidiskriminácia, národnostné menšiny, cudzinci

1.6.4.1 Ľudské práva

bod 1

- c) výchovu k ľudským právam v triede a škole usmerňovať tak, aby sa stala integrálnou súčasťou celoživotného procesu podpory a ochrany ľudských práv, aby podporila hodnotu človeka ako ľudského jedinca a rozvoj medziľudských vzťahov v demokratickej spoločnosti,
- d) vzhľadom na potrebu plánovania procesu výchovy k ľudským právam ich ochranu a implementáciu zabezpečiť efektívnou spoluprácou školy, zákonných zástupcov, mimovládnych organizácií a miestnej komunity,
- e) zapájať deti a žiakov do aktivít v oblasti výchovy k ľudským právam organizovaním besied, súťaží, stretnutí, tematických výstav, návštev divadelných predstavení s tematikou ľudských práv,
- f) vytvoriť podmienky na zabezpečenie kontinuálneho vzdelávania na získanie multietnických a multikultúrnych kompetencií učiteľov,
- g) vytvárať priaznivé multikultúrne prostredie v školách (prostredníctvom chápaného a kritického spôsobu štúdia jednotlivých kultúr napomôcť žiakom porozumieť iným kultúram).

bod 8

V súlade so Stratégiou SR pre mládež na roky 2014 – 2020 a Národným akčným plánom pre deti využiť vo výchovno-vzdelávacom procese informácie a metodické námety orientované na globálne témy a hodnotovú výchovu vo výučbe rôznych vyučovacích predmetov a odborného-metodický materiál Globalizácia, aktívne ľudské práva, radikalizmus, extrémizmus, migračná kríza. V textoch pod názvom „Nové výzvy a potreby globalizovaného sveta vo vzdelávaní“ alebo „Ako reagovať v škole na tieto naliehavé a aktuálne témy“ sú odborné informácie, metodické i praktické námety a tiež podnetné inšpirácie a zdroje na uvedené témy – dostupné na www.statpedu.sk.

bod 9

Školám sa odporúča využívať pri výchove a vzdelávaní manuál k tolerancii a ľudským právam KOMPAS a KOMPASITO.

bod 13

Poskytnúť žiakom informácie o inštitúciách a mimovládnych neziskových organizáciách pôsobiach v oblasti ochrany ľudských práv (verejný ochranca práv, prokuratúra, komisár pre deti) a o možnosti vykonávať dobrovoľnícku činnosť v lokalite školy, komunite, regióne.

1.6.4.5 Cudzinci

- 4. V spolupráci s mimovládnymi organizáciami a inými inštitúciami realizovať osvetovú činnosť, aktivity, prednášky a besedy zamerané na zvýšenie informovanosti detí a žiakov o migrantoch.

1.6.8 Mediálna výchova

- 1. V rámci predmetu mediálna výchova sa školám odporúča venovať zvýšenú pozornosť rozvíjaniu kritického myslenia, rozlišovaniu nenávistných prejavov obzvlášť na sociálnych sieťach a uvažovaniu o dopadoch na ich život a demokraciu (www.beznenavisti.sk).

Poznámka k ďalšiemu rozvoju programu (vybrané dokumenty):

Pri rozvoji v roku 2019 (a ďalších rokoch) budeme nadväzovať aj na nasledovné dokumenty:

- 1. MOŽNOSTI SAMOSPRÁV V PREVENCII RADIKALIZÁCIE – inšpirácie z Nórska. Dokument dostupný tu: <http://mladez.sk/wp-content/uploads/2017/03/Moznosti-samosprav-v-prevencii-radikalizacie-1.pdf>

2. Medzinárodné komparatívne výskumy CSES a ISSP 2016 realizované SAV. Výsledky dostupné tu: <http://www.sociologia.sav.sk/podujatia.php?id=2543&r=1>
3. Koncepcia boja proti extrémizmu na roku 2015 – 2019. Celá koncepcia dostupná tu: <file:///C:/Users/Rado%20Sloboda/Downloads/koncepcia-boj-a-proti-extremizmu-na-roky-2015-2019.pdf>
4. Správa o mládeži 2018. Celá správa dostupná tu: http://www.dobrovolnickecentra.sk/images/stories/files/Sprava_o_mladezi_2018.pdf
5. Publikácia Mladí a dôvera. Celá publikácia dostupná tu: <https://www.globsec.org/publications/mladi-a-dovera/>
6. Publikácia How Far Can They Go? Quantifying the Spread of Disinformation Narratives. Celá publikácia je dostupná tu: <https://www.globsec.org/publications/quantifying-spread-disinformation-narratives/#tpTmOWZyDbeDK7Am.99>
7. Publikácia Who Are the European Jihadis? From Criminals to Terrorists and Back? Midterm Report. Celá publikácia dostupná tu: <https://www.globsec.org/publications/who-are-european-jihadis-from-criminals-to-terrorists-and-back/>
8. Esej THE RADICALISATION AWARENESS NETWORK (RAN) – CONCEPT AND REALITY. CELÁ ESEJ DOSTUPNÁ TU: <HTTP://CULTURES-INTERACTIVE.DE/EN/RAN-ES-SAY-EN.HTML>
9. Článok How to do a collaborative local initiative, addressing various local NGOs in view of a bottom up prevent project. Celý článok je dostupný tu: http://cultures-interactive.de/tl_files/publikationen/Fachartikel/report-final-CCP-meeting-CI_3.pdf
10. The role of non-formal education in P/CVE. Dostupné tu: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-yf-and-c/docs/role_of_non-formal_education_in_pcve_112018_en.pdf
11. Odporúčania pracovnej skupiny Mládež RAN. Dostupné tu: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/ran_young_policy_recommendations_032018_en.pdf
12. Úloha vzdelávania v prevencii radikalizácie. Dostupné tu: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/role_education_preventing_radicalisation_12122016_en.pdf

11. Predošlé skúsenosti s realizáciou aktivít a projektov v danej oblasti najviac za posledných 5 rokov (uveďte podrobnú konkrétnu informáciu o skúsenostiach žiadateľa, resp. garanta projektu s realizáciou podobných aktivít v minulosti a jeho odbornosti v danej oblasti)

Názov aktivity	rok	Úspešnosť (počet zapojených osôb)
Školy za demokraciu 2018	2018	
Poznámka		
Program bol realizovaný aj s podporou Ministerstva spravodlivosti SR. Od januára do júna 2018 sme pracovali s 15 triedami. Od septembra 2019 do decembra 2019 sme pracovali s 27 školami (s nimi spolupráca pokračuje až do júna 2019). Spoločne sme v roku 2018 zrealizovali 75 aktivít (345 žiakov) od januára do júna a 81 aktivít (650 žiakov) od septembra do decembra na školách zapojených do programu Školy za demokraciu 2018.		
Názov aktivity	rok	Úspešnosť (počet zapojených osôb)
Školy za demokraciu 2017	2017	
Poznámka		

Program od septembra 2017 začal svoj plánovaný pravidelný cyklus, ktorý kopíruje 1 školský rok. (Zapojených je 15 tried).		
Názov aktivity	rok	Úspešnosť (počet zapojených osôb)
Školy za demokraciu - pilotná fáza	2017	100% /
Poznámka		
Pilotná fáza začala v januári a skončila v júni 2017. Zapojených bolo 8 škôl. Testovali sme finálnu metodiku programu.		
Názov aktivity	rok	Úspešnosť (počet zapojených osôb)
Systematizácia a rozvoj živých knižníc v Banskobystrickom samosprávnom kraji	2017	
Poznámka		
Projekt bol realizovaný s podporou Ministerstva spravodlivosti SR.		
Názov aktivity	rok	Úspešnosť (počet zapojených osôb)
Školy za demokraciu - predpilotná fáza	2016	100% / 100 zapojených žiakov
Poznámka		
V predpilotnej fáze sme pripravovali testovali rozličné aktivity a metódy v školskom prostredí. Na základe výsledkov sme vybrali tie, ktoré sú súčasťou metodiky programu Školy za demokraciu.		
Názov aktivity	rok	Úspešnosť (počet zapojených osôb)
Organizácia 40 živých knižníc (realizácia na ZŠ, SŠ) v spolupráci so Združením mladých Rómov, Amnesty International Slovensko, Záhrada CNK.	2013 - 2016	100% / viac ako 500 účastníkov, viac ako 15 dobrovoľníkov a 5 expertov sa zapojilo do organizácie
Poznámka		
Názov aktivity	rok	Úspešnosť (počet zapojených osôb)
Vzdelávacie aktivity platformy Nie v našom meste (workshopy, tréningy, prednášky, diskusie) so zameraním na ľudské práva, demokraciu, radikalizáciu a extrémizmus	2013 - 2016	100% / viac ako 500 účastníkov, viac ako 15 dobrovoľníkov a 5 expertov sa zapojilo do organizácie
Poznámka		
Názov aktivity	rok	Úspešnosť (počet zapojených osôb)
BORAT Bystricky o rešpekte a tolerancii	2017	
Poznámka		
12.Publicita projektu (uvedte predpokladané mediálne pokrytie projektu a mediálne výstupy o jeho aktivitách) Rozhovor v regionálnych médiách: 1x TS o projekte: 4X (apríl, jún, september, december) Informácie na sociálnych sieťach: min. 12x		

Informácie na webe www.cko.sk: 2x

Fotodokumentácia

Príklady medializácie z roku 2018:

Na školách potrebujeme... - <https://bit.ly/2S5XZIM>

Školy za demokraciu a... - <https://bit.ly/2SSfHZY>

Na Slovensku sa žije zle... - <https://bit.ly/2A13xah>

Banská Bystrica, dňa

Odtlačok pečiatky prijímateľa	Podpis štatutárneho orgánu prijímateľa

Príloha č. 2 k zmluve
o poskytnutí dotácie na podporu a ochranu ľudských práv a slobôd
číslo D097/2019/13

ŠTRUKTUROVANÝ ROZPOČET (bežné výdavky)					
Názov projektu: Školy za demokraciu 2019					
	Typ výdavku	Jednotka	Cena za jednotku v €	Počet jednotiek	Výdavky spolu v €
A.	Požadovaná dotácia od MS SR	x	x	x	x
1.	osobné výdavky	x	x	x	x
			0	0	0
2.	cestovné výdavky	x	x	x	x
			0	0	0
3.	výdavky na služby a tovary súvisiace s realizáciou projektu (špecifikovať)	x	x	x	x
	Programová koordinátorka Škôl za demokraciu	mesiac	400	12	4 800
	Asistent/ka programu	mesiac	300	12	3 600
	Tréning	tréning	400	2	800
	Metodik a konzultant pre projekt	mesiac	240	12	2 880
	Živé knižnice	podujatie	150	30	4 500
	Príbehy študentov a učiteľov (videá, kampan)	výstup	5	160	800
	Vyhodnotenie a spracovanie analýzy k Asociačnému experimentu	výstup	900	1	900
	Tlač analýzy Asociačného experimentu	výstup	5	50	250
	Projektový manažér	človekohodina	12	200	2 400
	Finančná manažérka	človekohodina	9	200	1 800
	Lektori pre školy	človekohodina	17	250	4 250
	Konzultanti pre školy	aktivita	15	120	1 800
	Tlač metodík	cena/ks	8	100	800
	Náborová kampaň	kampaň	1	800	800
	Učitelia	odmena	100	32	3 200
	Prenájom priestorov na tréningové aktivity	tréning	100	4	400
4.	administratívne výdavky (špecifikovať)	x	x	x	x
	Kancelárske potreby	mesiac	50	12	600
	Internet	mesiac	27	12	324
	Poštovné	mesiac	8	12	96
5.	iné oprávnené výdavky	x	x	x	x
			0	0	0
	Spolu - bežné výdavky	X	x	x	35 000
B.	Vlastné zdroje	X	x	x	x
	Tréning	X	x	x	800
	Živé knižnice	X	x	x	400

		X	x	x	0
		X	x	x	0
	SPOLU	X	x	x	1 200
C.	Finančné prostriedky z iných zdrojov	X	x	x	x
	Programová koordinátorka	X	x	x	2 000
		X	x	x	0
		X	x	x	0
	SPOLU	X	x	x	2 000
B+C	SPOLUFINANCOVANIE	X	x	x	3 200
	VÝDAVKY SPOLU (Súčet A+B+C)	X	x	x	38 200

Banská Bystrica, dňa

Odtlačok pečiatky prijímateľa	Podpis štatutárneho orgánu prijímateľa

Komentár k štrukturovanému rozpočtu

Výdavky na služby a tovary súvisiace s realizáciou projektu

1. Programová koordinátorka – Školy za demokraciu. Popis položky: plat koordinátorky programu ŠZD, ktorá pracuje u žiadateľa na plný úväzok na základe mandátnej zmluvy. Položka bude vyplácaná na základe faktúry (koordinátorka je živnostníčka) Z projektu bude pokryté 37% z jej mesačného platu. Koordinátorka programu má na starosti komunikáciu s členskými školami, lektormi, garantmi metodikmi a konzultantmi programu ako aj s riaditeľom žiadateľa. Taktiež sa podieľa na vytváraní metodických materiálov a lektorovaní v rámci programu. Je zodpovedná za obsahovú náplň programu a aj projektu ako príprava a realizácia plánovaných aktivít a napĺňanie indikátorov. Výpočet: 37% z mesačného platu ($400\text{€} \times 12$) počet mesiacov = 4800€.
2. Asistent programu ŠZD. Popis položky: Položka predstavuje časť nákladov na asistenciu programu ŠZD, ktorá má podporiť rozvoj programu a prevziať časť agendy. Medzi hlavné kompetencie tejto pozície by mali spadať - komunikácia s lektormi a konzultantmi ako aj vedenie časti aktivít a komunikácia s Pedagogickou fakultou UMB. Výpočet: Mesačné nároky na túto pozíciu ($300\text{€} \times 12$) počet mesiacov = 3600€. Vyplácané na základe faktúry.
3. Tréning (2x). Popis položky: Suma 800€ zahŕňa honorár pre 2 trénerov, ktorí pripravujú, zrealizujú a vyhodnotia 2 tréningy (z toho 2x pre učiteľov a učiteľky v téme metodiky Cultures Interactive, ďalšie 2 tréningy pre budúce pedagogičky a pedagógov v téme Žive knižnice sa budú platiť z iného zdroja, ktorý zároveň bude slúžiť ako kofinancovanie) v rámci projektu. Výpočet: $100\text{€}/\text{tréner}/\text{tréning} \times 2$ tréneri = $200\text{€} \times 2$ tréningy = 800€. Vypláca sa na základe faktúry.
4. Metodik a konzultant programu. Popis položky: Úlohou metodika a konzultanta je na mesačnej báze podporovať, konzultovať lektorské aktivity v rámci programu ŠZD. Taktiež sa podieľa na aktualizácii aktivít z metodiky, ale aj na podpore členov tímu programu ŠZD. Taktiež má na starosti mesačné supervízne stretnutia s koordinátorkou a asistentom/asistentkou programu ŠZD. Výpočet: Počet hodín mesačne ($24 \times 10\text{€}$) = $240\text{€} \times 12$ mesiacov = 2 880€.
5. Živé knižnice. Popis položky: Suma 4500€ zahŕňa časť nákladov na realizáciu 30 živých knižníc počas realizácie projektu. Výpočet: honorár živých kníh ($40\text{€} \times 3$) počet živých kníh na 1 živej knižnici = $120\text{€} \times 30$ (počet živých kníh) = $3\,600\text{€} + 900\text{€}$ (časť honoráru knihovníka za realizáciu 30 živých knižníc) = 4500€. Vypláca sa na základe zmluvy o dielo.
6. Príbehy študentov a učiteľov (videá, kampaň). Popis položky: 800€ zahŕňa video rozhovor/svedectvo/príbeh s 5 vybranými učiteľmi študentmi. Cena za jedno video je $160\text{€} \times 5$ videí = 800€. Vypláca sa na základe zmluvy o dielo/faktúry.
7. Vyhodnotenie a spracovanie analýzy k Asociačnému experimentu. Popis položky: Suma 900€ zahŕňa komplexné vyhodnotenie Asociačného experimentu ročníkov programu 2017/2018 a 2018/2019 vo forme publikácie, ktorej súčasťou bude predstavenie analýzy a jej opodstatnenia a posun študentov a študentiek zapojených v programe.
8. Tlač analýzy Asociačného experimentu. Popis položky. Suma 250€ zahŕňa vytlačenie publikácie v počte 50 ks v cene 5€/kus.
9. Projektový manažér. Popis položky: zodpovedá za administratívne (príprava a vyhodnotenie projektu vrátane záverečnej správy) riadenie projektu a komunikáciu s donormi. Jeho zodpovednosťou je supervízia práce programového koordinátora. Výpočet: odmena 200 hodín x 12€/hodina = 2400€.
10. Finančná manažérka. Popis položky: zodpovedá za finančný manažment projektu projektu. Vypláca sa na základe faktúry. Výpočet: odmena 200 hodín x 9€/hodina = 1800€.
11. Lektori pre školy. Popis položky: Lektori predstavujú rozličných externých lektorov, ktorí sa podieľajú na realizácii aktivít v rámci projektu ŠZD. Lektori pripravujú realizujú na každej zapojenej škole. Výpočet: 250 hodín lektorovania x 17€/hodina = 4250€.
12. Konzultanti pre školy. Popis položky: Konzultanti predstavujú novinku v programe ŠZD. Počas priebehu programu ŠZD budú mať zapojené členské školy možnosť využiť konzultačné hodiny. Výpočet: Počet hodín konzultácií $120 \times 15\text{€}/\text{odmena za hodinu konzultácie pre konzultanta} = 1800\text{€}$. Predpokladá sa, že konzultácie (okrem odborníkov z CKO a Pedagogickej fakulty UMB) si budú dávať aj učitelia navzájom.

13. Tlač metodík: Suma 800€ zahŕňa tlač metodiky vo forme vyberateľných kaziet v náklade 100ks a cenou 8€/ks. Vypláca sa na základe faktúry.

14. Náborová kampaň. Popis položky: Suma 800€ zahŕňa čiastočné náklady na náborovú kampaň programu ŠzD pre školský rok 2019/2020, ktorá bude prebiehať od mája 2019 do júna 2019.

Výpočet: náklady na mesiac kampane na sociálnych sieťach, webstránkach a v lokálnych médiách, výroba a tlač letákov, mini publikácie o programe a pod.

15. Učitelia. Popis položky: Suma 3200€ zahŕňa odmenu pre učiteľov a učiteľky zodpovedných za program v každej jednej škole. Toto je nová položka pre program a počíta sa s ňou v školskom roku 2019/2020, kedy sa predpokladá, že sa zapojí 30-40 škôl, z ktorých takmer každá si určí zodpovedného učiteľa/učiteľku, ktorým sa na konci roka 2019 vyplatí odmena vo výške 100€. A teda výsledná suma je vypočítaná nasledovne: 32 učiteľov/100€ odmena = 3200€.

16. Prenájom priestorov pre tréningy a podujatia. Popis položky: Suma 400€ zahŕňa časť nákladov na prenájom priestorov pre realizáciu tréningov a podujatí v rámci projektu. Výpočet: Počet tréningov - 4 x 100€ suma za prenájom priestoru na 1 deň = 400€. Vypláca sa na základe faktúry.

Administratívne výdavky 1. kancelárske potreby: Suma 600€ (50€ mesačne) zahŕňa celoročné nákupy kancelárskych potrieb potrebných pre realizáciu aktivít počas trvania projektu.

2. Internet: Suma 324€ (27€ mesačne) zahŕňa výdavky spojené s platením internetových služieb pre CKO.

3. Poštovné: Suma 96€ (8€ mesačne) zahŕňa výdavky spojené s poštovým medzi CKO a školami zapojenými do programu ŠzD.

B. Vlastné zdroje - spolufinancovanie

1. Tréning. Položka zahŕňa náklady na 2 tréningy pre budúce pedagogičky a pedagógov v téme Živé knižnice, ktorú nepokrýva projektový rozpočet.

2. Živé knižnice. Položka zahŕňa náklady na živé knižnice, ktoré nepokrýva projektový rozpočet.

3. Programová koordinátorka – Školy za demokraciu. Položka zahŕňa plat koordinátorky programu, ktorý nepokrýva projektový rozpočet.

Banská Bystrica, dňa

Odtlačok pečiatky prijímateľa	Podpis štatutárneho orgánu prijímateľa